

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
Egy sorra négy sor egyszer 20 fillér,
ha több sorra következéskor 16 fillér.
Nyílttérre négy sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
újságírók palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 164.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, augusztus 14.

Mai számunk főbb közleményei:

- Munkások Aradon.
- Miért haragudott meg Edvárd király?
- Görgey Arthur megszökött.
- A „Tatarjárás” — Amerikában.
- Nagy razzia Aradon
- Ejjeli zene reggelig.
- Akit a közönség üldöz.
- A fiumei bankrablás.
- Életunt urinó.
- Kutyából — szalonba.
- Nyári csodák.

Készülődés a háborúra.

A török-görög viszály.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 13.

A legújabb jelentések szerint most már aligha kerülhető el, hogy a Balkánon háború ne törjön ki. Törökország és Görögország között az ellentétek úgy kiélesedtek, hogy a fegyveres összetűzés minden nap várható. A legutóbbi napok eseményei megnyugtatóan hatottak mindenfelé, mert reményteljesen kecsegtettek a békére.

Ma azonban ismét elborult a látóhatár a Balkán egén. A táviratok harci készülődésekről beszélnek és azt sejtetik, hogy a nagyhatalmak beavatkozása eredménytelen lesz a régen huzódó konfliktusban.

A közelgő háborúról szóló távirataink itt következnek:

Konstantinápoly, aug. 13.

Itteni görög diplomáciai körökben tegnap óta igen pesszimisztikus han-

gulat uralkodik. A kormányt állítólag katonai körök befolyásolják. A sajtó tartózkodóan viselkedik. A Szabach azt tanácsolja a krétaiaknak, hogy Törökország szuverenitása alatti autonómiát reméljenek. Görögországra hiába számítanak.

Konstantinápoly, augusztus 13.

A Tanin szerint a rendőrség tegnap este Pérában letartóztatott egy áruházba öltözött görög tisztet, akinél Krétára vonatkozó papirokat talált. Az ökümeniai patriarchátus tegnapi szinódusi ülése tárgyalta a szerbek azon kérését, hogy a dibrai püspök mellé szerb koadjutor neveztessek ki.

Berlin, augusztus 13.

A Lokalanzeiger jelenti Konstantinápolyból: A porta abban a jegyzékben, melyet válaszul a görög kormány jegyzékére Athénbe küldött, kijelenti, hogy a görög kormány Krétára vonatkozó kijelentéseinek első részét nem tekintheti kielégítőnek. A porta szívesen elismeri, hogy a görög hivatalos körök semmiféle inkorrektiséget nem követtek el. Az athéni kormány, ha jó viszonyban óhajt lenni az ottomán birodalommal, a görög nemzetiségű krétai csendőrtisztek eljárását, kik a görög zászló kitűzésénél helytelenül jártak el, épp oly kétséget kizáró módon dezavualja, mint a többi görög tiszteket, kik Macedoniában, vagy az archipelógus szigeteken, mindenféle állítózatokban törökellenes propagandát üznek. A válaszjegyzék olyan módon

van kiélezve, hogy a görög kormány-nak ezuttal lehetetlen lesz a védő hatalmakra hivatkozni, hanem az athéni kormány kénytelen lesz most saját ügyében, kitérés nélkül nyilatkozni.

Szaloniki, aug. 13.

Az Ipekben és Diakovárban tartott meetingek izgatott hangulatban foglaltak állást a krétai kérdésben. Egy a lelkesek, az előkelők és községi előjárók által aláírt rezolúció felszólítja a kormányt, hogy Athen ellen indítsa meg csapatait, mely esetben Ipek és Diakovár 40.000 embert boesát rendelkezésre.

A nagyvezér rendeletére katonaszabadtási adót a nem mohamedánok Macedoniában és Albániában nem fizetik.

Konstantinápoly, augusztus 13.

Etechmitza (Razlog kerület, szerzeszi szandzsák) közelében Baljak községbeli mohamedán bolgárok megtámadtak 5 alvó bolgár mezei munkást, akiket komitacsiknak tartottak és bunkósbottokkal agyonütöttek.

Mitrovicai konzuli jelentés szerint arnauták, akiket az ipeki mutesszarif fegyverviselés miatt üldöztetett, a mutesszarifot kísérő egyik esendőrt megölték, a másikat megsebesítették.

Berlinből táviratozzák: Konstantinápolyi jelentések szerint minden ember arról beszél, hogy a háború kitörése küszöbön áll. A hadsereg és a közvélemény sürgeti a háborút. A mi-

A cár tréfája.

Frogére, egy párisi boulevard-színház alárendelt színésze, miután Párisban érvényesülni nem tudott, Szentpétervárra szerződött el és szerencsés volt Pál császár tetszését annyira megnyerni, hogy rövid idő múlva kegyence lett az uralkodónak. Az utóbbinak egy szeszélye alkalmat adott a színésznek arra a tapasztalatra, hogy mily végzetes következményei lehetnek annak, ha az ember egy korlátlan uralkodóval szemben nem vigyáz a nyelvére. Asztalnál ültek és a vendégek egyike magasztalta a hatalmas vendégfogadó gazdát, Nagy Péter cár rovására.

— Ez annyit tesz, mint Pétert meglopni és a lopott jószággal Pálnak kedveskedni! — jegyezte meg a cár mosolyogva. — Nemde, Frogére, — kérdezte aztán kegyencéhez fordulva.

— Valóban, sire, — válaszolt a színész. — De tekintve az ön eddigi sikereit, aligha jön valaki kísértésbe önrel szemben hasonlóképpen cselekedni. Ugyan kinek jutna eszébe Pál császárt meglopni?

A válasz éles volt, noha sértő, de a cár eltűrt már sokkal erősebb tréfákat is. Azonban mielőtt a jelenlők nevetni merészeltek volna, előbb a cár arcára néztek és miután azon bi-

zonyos elégedetlenséget észleltek, mindenki ajkára harapott és hallgatott. Az éle hatása általános feszültséget keltett és Frogére, látván a hatást, kényelmetlenül feszengett helyén. Néhány perc múlva a cár felállt és elbocsátotta a társaságot. A kegyenc meglehetősen nyugtalanságban tért vissza lakására. Nem tudta megérteni, hogy éles miért keltett visszatetszést.

Efelett elgondolkodva, tért nyugalomra. Tél közepete táján volt. Ejjél idején egyszerre beves kopogás ijesztette fel álmából. Kiugrott az ágyból, ajtót nyitott és csodálkozására egy katonatisztet és négy katonát látott belépni. Eleinte azt hitte, hogy tévedés forog fenn és a tisztet el akarta utasítani. De ez egy a cár által aláírt parancsot mutatott fel neki, mely szerint Frogére, a színész, Szibériába száműzendő.

Képzelné lehet a szerencsétlen ember ijedtségét. Sirt, kiabált, földhöz vágta magát és a haját tépve szüntelenül ezt hangoztatta:

— Mit követtem el, hogy ilyen kegyetlenül büntetnek?

Nem válaszoltak neki. Kért, könyörgött, hogy csak egy napnyi, egy órai halasztást adjanak, hogy a császár lábaihoz vesse magát és megkérdezze, hogy tulajdonképpen mit vétett hát? Minden, amit Frogére a tisztől, akit ismert, elért, annyi volt, hogy ez engedelmessé adott neki néhány ruhát és fehérneműt becsó-

magolni és magával vinni. Alig hogy ezzel elkészült, tüstént katonák vették körül és magukkal vitték a boldogtalant. A kapu előtt egy fedett kocsi várt rá, melybe ugyszólván begyűrték a félholtra ijedt színészt. Két katona kivont karddal és felvont pisztolylyal ült le melléje. A kocsit mindkét oldalról bezárták. A tiszt jelt adott az indulásra és a lovas-kisérőtől körülvett fogat sebesen elrobogott.

Hogy az út meddig tartott, ezt Frogére nem tudta megítélni, mert a kocsiblakok annyira el voltak függönyözve, hogy a legeseke-lyebb sugár sem hatolhatott be. Előre figyelmeztették, hogy azon esetben, ha kíséreihez csak egy kérdést is merne intézni, ezeknek parancsuk van öt tüstént fejbe löni. Hallgatott tehát és pokoli kinokat szenvedett.

Végre kinyílt a kocsiajtó. Fényes nappal volt. De tüstént bekötötték a szemét és egy nyomoruságos viskóba vezették Frogéret, melynek ablakait és ajtajait szintén bezárták. A midőn a kendőt levették szeméről, Frogére egy piszkos fagygyugyertya halvány világánál gyulatilian asztalon egy tál durva ételt pillantott meg, mely neki volt szánva. Noha régóta nem evett, mégis nehezére esett belőle néhány talatot is lenyelni, de a rettegés kényszerítette rá, mert az öt körülvevő emberek arcai minden mozdulatát megfigyelték és nem jót jósoltak neki. Szerbia! Ez volt az öt egyetlen gondo-

nisztertanácson szó esett arról, hogy a nép a tengerészeti és közmunkaügyi minisztertől erélyes eljárást követel. Mohamed Sefket basa állítólagos nyilatkozata, amely szerint lemondási szándéka van, egyáltalában nem alkalmas a katonaság megnyugtására. A közvélemény vagy teljes elégtételt, vagy háborút követel. Az izgatottság folyton növekedik. Minden jel a küszöbön álló háborúra mutat. Egyes csapatok már elszéledtek és a görög határ felé menekültek.

Munkáskertek Aradon.

Beadvány a törvényhatósághoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 13

Az Aradi Munkaadó-Szövetségek nevében Kaszab Géza főtitkár ma beadványt intézett Arad város törvényhatóságához, kérve munkáskertek létesítését. A beadványból közöljük a következőket:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Minden modern, de felvilágosodott vezetéssel bíró város politikájában erős szerep jut annak a törekvésnek, hogy a városok munkásvédelmi és munkásjeléti intézményeket hozzanak létre s azoknak létesülését minél hathatósabban előmozdítsák.

A polgári társadalomnak, amely a munkást épp oly polgárnak óhajtja tekinteni, mint a haza bármely más polgárát, nemcsak érdeke, de kötelessége is, hogy mindent elkövesse annak érdekében, hogy a munkásság minél nagyobb rétege alakuljon át komoly és nyugodt existenciájúvá. Hogy ez megtörténhessen, gondoskodni kell róla, hogy a munkások közül minél többen szerezhessenek maguknak akár olyan vagyont, amely a munkást nemád emberből polgárisult, állandóan meglepedett emberré teszi, — vagy hogy a munkások közül minél többen szerezhessenek maguknak a nyugodtabb existenciához szükséges gazdasági erőket. Ennek pedig a legbiztosabb módja az, ha a munkás akár ingatlanhoz, akár annak élvezetéhez jut. Amerika példája bizonyítja, hogy ahol földbőség van, ahol tehát a munkás ingatlanot szerezhet magának, ott nincs szocialista mozgalom, amint Amerikában mindaddig nem is volt talaja ezen mozgalomnak, amíg a földbőség tartott. Módot kell tehát nyújtani a munkásnak, hogy vagy ingatlan, vagy ingatlan haszonélvezetet szerezzen magának; módot kell nyújtani a munkásosztályhoz legköze-

lebb álló kisiparosoknak és kisexistenciáknak, hogy akár ingatlan, akár haszonélvezetet szerezve, ne rongyolódják a nincsetlenség utolsó fokáig.

Ennek az elvnek a fontosságát és messze kiható jelenségét elismerte már a magyar kormányzat is, mikor elhatározta, hogy a gazdasági munkásházak ezreit hozza létre az ország minden részében.

Mivel azonban a magyar országgyűlés képviselőházában mindinkább antimerkantista és antiindusztriális áramlatok kapnak lábra, nincs reá remény, hogy az ipari munkások érdekében valamely ily irányú intézkedés történjék.

Epen ezért bátor vagyok az alábbiakban proposíciót tenni Arad szab. kir. város tekintetes Törvényhatósági Bizottságának egy Aradon létesítendő munkásjeléti intézmény megvalósítása tárgyában, megjegyezvén, hogy a városra csupán ezen intézmény jóakaratu támogatása járul s hogy a város ebből kifolyólag semminemű kiadást eszközölni nem kénytelen. Emellett az általam proponált terv nemcsak a munkásosztály széles köreiből keltene megelégedést megvalósulása esetén, hanem a város polgárságának és a piaci fogyasztóknak érdekei is nagyban elősegítenének.

Propozícióm, s illetve kérésem a következő:

Németország nagyobb városaiban mind nagyobb tért hódít a kert telepek létesítésének eszméje. E kerttelepek a városok körül terülnék el és városok, társaságok és magánosok nagyobb területeinek 100—400 négyszögölenként való parcellázása után e parcelláknak a munkások és kis existenciák részére olcsó árért való bérbeadott kertcskékből állanak. Egész Németországban óriási a kereslet ilyen kerttelepek iránt s például Lipésében, Düsseldorfban, Halleben, Magdeburgban, Lübeckben, Waldenburgban, Berlinben, Frankfurtban, Kielben, Darmstadtban, Charlottenburgban, Posenben, Stettinben, Nürnbergben, Münchenben, Weisbadenben, Kölnben, Boroszlóban s a német birodalom számtalan nagyobb városában évről-évre újabb kerttelepek létesülnek. Franciaország 224 városában létesült már ilyen intézmény s ugyszólván minden polgárisult államban belátták már a munkáskertek nagy szociális, gazdasági és közegészségügyi jelentőségét. Magyarországon ezidőszert még csak Debrecen városában létesült három ilyen kerttelep, mintegy 300 kerttel s az eredményről valóságos elragadtatással nyilatkoznak az ottani érdekeltek.

Arról van tehát szó, hogy mint az összes aradi munkaadószövetségek adminisztratív vezetője, hasonló kerttelepeket óhajtának létesíteni Aradon is a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége aradi fiókjának égisze alatt, úgy társadalmi akció útján, mint az érdekelt munkaadók bevonásával. Ecéliből a legközelebbi

jövőben meg is fog alakulni az Aradi kiskert-egyesület, amelyet azonban csak az esetben lehetséges szerveznem, ha az alábbiakra nézve a város törvényhatóságától megfelelő garanciákat kapok. Tisztelettel kérem ehhez képest:

mondja ki egyelőre elvileg a tekintetes Törvényhatósági bizottság, hogy amennyiben Aradon egy éven belül egy közhasznú munkáskert egyesület megalakulna, annak a szükséges, egyelőre 15 holdnyi mivelhető területet alkalmas helyen fekvő városi földekből a tekintetes Törvényhatósági bizottság a legmértányosabb és legolcsóbb áron bérbe adja, annak megjegyzése mellett, hogy e területek 300—500 négyzetméternyi parcellákra tagolva, az egyes parcellákat kerítéssel ellátva és a kert locsolására alkalmas vízzel ellátva négyzetméterenként évi 4—1 fillér bérösszegért köteles lesz a bérbevevő társaság gyári munkásoknak, napszámosoknak, ipari segédeknek, kisiparosoknak s általában olyan kisembereknek bérbe adni, akiknek évi egyenes adójuk a 30 koronát meg nem haladja. Az esetleg bérbe nem adható kertcskéket a társaság saját kezelésében megtarthatja, valamint abban az esetekben, ha a kertek valamennyije bérbeadható, felhatalmaztatik a társaság arra, hogy a parcellák területének egy tízedrészét kísérleti célokra s a bérlőknek adandó termelvények és magok termelésére saját kezelésében megtarthatja. Az így létesítendő kertcségek parcellázási terve mindenkor úgy volna elkészítendő, hogy azoknak középpontjában egy 600—800 négyzetméternyi befásított játszótér létesíttessék a gyermekek számára, amely tér befásításához a szükséges fákat a város adományozza.

A kertek bérlői a kertekben csakis élelmiszereket (piaci árakat), vagy esetleg virágokat termelhetnek.

Mondja ki a tekintetes Törvényhatósági bizottság, hogy a fentiek elfogadása mellett opció ad a létesítendő munkáskert egyesületnek arra nézve is, hogy amennyiben a kiskerteknek használható, a Weitzer-féle vaggongyárhoz, a Westinghouse-gyárhoz és a textilgyárhoz, valamint a város belterületéhez legközelebb eső városi földek ezidőszert bérletileg leválnának kötve, azok bérlőivel szemben a bérlet lejárta után a megalakítandó munkáskiskert egyesületnek elsőbbségi jogot biztosít a bérletre vonatkozólag. A város ezen határozatát egy esztendei hatálylyal tartja fenn.

Kérelmem további indokolásul csupán annyit tartok szükségesnek felhozni, hogy maga a törvényhozás annyira fontosnak tartja az e fajta munkásjeléti intézmények létrehozását, hogy a közszállítási szabályzatban azon iparosoknak és kereskedőknek, akik hasonló, vagy másfajta munkásvédelmi és jeléti intézményeket tartanak fenn, a többi ajánlattevőkkel szemben nem lényeges árkülömbözet esetén elsőbbséget biztosít a versenytárgyalásokon. Ezen ki-

lata. E borzalmas országban kell majd neki ez-ntul élnie!

Frogére átengedte magát kétségbeesésének, amidőn az ismerős katonatiszt jött be egy futár kíséretében. A szegény fogolyt olyan érzés fogta el, mintha ezt az ismerős arcot már évek óta nem látta volna. Önméiben a nyakába akart borulni, de egy elhárító mozdulat és egy szigorú tekintet visszatartották ettől. Beszélni akart. A tiszt ajkaihoz emelte ujját annak a jeléül, hogy hallgasson. Abban reménykedett, hogy a futár az ő szababon becsájtásának rendeletével jött. De csalódott. A tiszt elkészönt kísérőjétől és a katonákat az ajtó elé rendelte ki. Majd midőn a fogolyt egyedül maradt, félhalkan így szólt hozzá:

— Frogére, mi elválnak egymástól. Én az első állomásig kíséreltem önt és itt más tiszt fogja önt átvenni. Legyen óvatos és hallgasson. Veszélynek teszem ki magam, ha önnel beszélek, de én barátja vagyok. Van-e valami megbízása részemre? Tehelek-e önért valamit, ha Pétervárra visszaérkezem?

A szegény Frogére keservesen zokogott. Válasz helyett azon kesergett, hogy miért büntetik őt ilyen kegyetlenül olyan bűnért, amiről nincs is tudomása.

— Mit, ön nem tudja, hogy mit cselekedett? — kérdezte a tiszt. — Frogére, tényleg ment az esze? Hát nem emlékszik ön arra a

gonosz megjegyzésre, amit a császár asztalánál tett? . . . Ez a megjegyzés találó volt! — tette hozzá halkán, de épen e miatt kell önnek lakólnia.

— Teremtő Isten! — kiáltott fel a száműzött — ilyen semmiségért kell ennyit szenvednem!

— Csitt! Az égre, hallgasson! A falaknak féléi vannak. De hogy befejezzük, hallgasson ide, Frogére! Én vagyok az egyetlen ismerős arc, meiyet ön máról fogva hosszú útja alatt látni fog. A császár, ezt tudja ön, hajthatatlan elhatározásaiban és könyörtelen haragjában. Nyugodjék bele tehát sorsába. Nincs már mit remélnie. Mondja meg gyorsan, hogy mit tehetek még önért?

— Beszéljen éntem ő felségével.

— Ezt fel se hozza, ez lehetetlen. Kíváncsion czeaktivül bármit. Ezet és földet megmozdítok, csak a császárt nem . . .

— Más kívánságom nincs — válaszolt a szerencsétlen.

— És mi legyen az ön pénzével és értékeivel? Ön mit sem hozott magával. Ne tegyem biztos helyre tulajdonait, hogy visszatérése után mindent megtaláljon?

— Nem, nem, vigasztalódjék, három esztendő hamar eltelik s aztán . . .

— Három esztendő egy ártatlan szóért!

Frogére újra sirt és panaszkodott. De a katonák beléptek és a szeméit ismét bekötötték, kocsiba emelték és újra tovább rogtak.

Frogére vigaszt keresett, de nem talált. A három évi száműzetés sokkal súlyosabban nehezedett szívére, hogysem közszólásokból megnyugvást meríthetett volna. Meglehető nagy utat tettek meg, ő legalább úgy érezte. Véleménye szerint legalább egy teljes napig utaztak, migien ismét pihenőt tartottak. Ujra bekötötték a szeméit, ismét egy nyomorúságos viskóba vitték, mely épen olyan volt, mint az első és egy komoran világított szobában durva ételt tettek elébe. Körülnézve, oly arccal látott, melyektől összerázkódott, sehol egy barátságos, vigasztaló hang. Minden komor, néma és elleneséges volt körülötte.

Ismételt hasonló utazás és pihenés után, végre újra megálltak. A szerencsétlen száműzött számítása szerint utazása és borzasztó állapota eddig legalább három nap és három éjszaka óta tartott. Most is bekötötték a szeméit, de ahelyett, hogy mint ennek előtte ismét egy viskóba vitték volna, kísérői fölemelték és egy darabig vitték, aztán egy padra ültették le.

Darabig várt és csodálkozott, hogy szokás ellenére most nem vették le a kendőt szeméiről. Kültötte halk suttogás, majd erős lépéseket hallott. Most megragadták és hátrakötötték a kezeit.

Részketve kérdezte, hogy miért bántak vele így.

vül ezen munkáskiskertekkel lassu tempóban ugyan, de idővel teljesen meg lehetne oldani a helvi piac kérdését, mivel remélhető, hogy az intézmény tökéletesítése és terjeszkedése révén az aradi piac egy részét el lehetne látni Aradon termelt kerti terményekkel, annál is inkább, mert a megalakítandó kiskertegyesület a maga bérlőit szakszerű előadások és alkalmas vezetés által a lehető legbelterjesebb gazdálkodásra nemcsak kioktatná, de egyenesen rá is szorítaná. Ettől eltekintve azonban, a munkáskiskertekkel együttjárna egy megállapodott munkáskontingens létrejötte is, ami egy fejlődő gyárparral és 1300 iparossal bíró városban feltétlenül nagy jelentőséggel bír, mert hiszen a kiskertek idővel nemcsak 15 holdnyi területet, de esetleg 5-6-szor ennyit is elfoglalhatnak. Emellett a város ezen intézmény létrejöttének támogatásával hozzájárulna Arad első munkásjóléti intézményének megalakulásához s a várost övező kertek révén közegészségügyi szempontokból is lényeges javulást idézhetne elő.

Mindezek alapján fentebb eladott kérelmemet megismételve, maradok

kiváló tisztelettel:

Kaszab Géza,
az aradi munkaadószövet-
ségek főtitkára.

Életunt urinő.

Egy szép asszony öngyilkos kísérlete.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 13.

Egy szépségéről híres fiatal budapesti uri asszony akart ma megválni az élettől, amely ránézve az utolsó időkben elviselhetetlenül boldogtalan volt.

Az életunt szép asszony Szivós Zsigmondnak, az Alagut-utca 3. szám alatt levő Philadelphia-kávéház tulajdonosának 31 éves felesége. Ma este kilenc óra után a szép asszony Alagut-utca 3. szám alatti lakásán két gramm szublimátot feloldott és megitta. A boldogtalan teremtés kínos nyöszörgésére lettek figyelmessé a házbeliék, s amikor megtudták, hogy mi történt, az esetről értesítették a mentőket. A mentők automobilon siettek a megmérgezett urinő segítségére. Ellenmérget adtak be az asszonynak és gyomormosással igyekeztek eltávolítani a veszedelmes folyadékot, de nem tudták eszméletre kelteni a halál után vágyakozó urinőt, akit az orvosi segélynyújtás után ágyba fektettek. Állapota életveszélyes.

Nem kapott választ.

Pillanat alatt legombolták kabátját és szabadá tették mellét. Ajúláshoz közel, attól tartott, hogy nem Szibéria lesz ennek az ő utazásának célja.

— Vigyázz! Tüzet! — hangzott most a parancs egy olyan ajakról, melynek hangja ismerősnek tetszett neki.

E pillanatban sortüz dördült el és Frogére a földre hullott. Felemelték és mialatt vitték, a félig elalélt színész egy csapat katonát hallott kimért lépésekkel elvonulni. Székre ültették, feloldották kezeit, leszakították a kendőt szeméről — és ugyanazon szobában, ugyanazon asztalnál és ugyanazon társaságban látta magát, ahol az a szerencsétlen életröppent ki szájából. Vele szemben ült a császár.

Csodálkozás, rémület, ijedtség és kétely tükröződött le egymásután a meggyötört színész arcáról és ingerelte a kényurat kítőre kacagásra, melybe köteleességszerűleg a többiek is belevegyültek.

Frogére elájult. Egész borzalmas utazása csak huszonnégy órát tartott és a császár álló helyzetben résztvevett az utazásban.

Noha a száműzetés csak tréfa volt, a gyötrelmek, melyeket a színész elszenvedett, mégis valódiak voltak és jó időbe került, amíg szegény ismét visszanyerte előbbi nyugodtságát és feledni tudta a gyötrelmének szenvedéseit.

Az esemény hirtelen hamarosan elterjedt Budán. Ugyanabban az időben ért véget a budai szinkör előadása is és amikor a közönség megtudta a tragikus esetet, százával csoportosult a kávéház előtt, hogy megtudják az öngyilkos kísérlet részleteit. A szép asszony halálra szántóságának okáról sokat beszéltek az emberek s a beavatottak azt állítják, hogy boldogtalan volt a házassága. Már napok óta foglalkozott az öngyilkosság gondolatával. Ma délután is találkozott egy ismerőssel, aki nemrég öngyilkosságot kísérelt meg, de szerencsésen megmenekült és elpanaszolta neki baját, bánatát. Többek közt így szólt hozzá:

— Látja, maga nekem jó példát mutatott. Követni is fogom, mert nekem nagyobb okom van rá, mint magának.

Ismerőse vigasztalni próbálta, de Szivósné vigasztalan maradt.

Miért haragudott meg Edvárd király?

Anglia és Monarchiánk viszállya.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 13.

Tavaly ősszel komolyan feszült lett a viszony Anglia és Ausztria-Magyarország között és Edvárd király sokáig neheztelt az osztrák-magyar monarchiára. Most jutottak nyilvánosságra azok a félreértések, amelyek az elhidegülést előidézték.

1908. október 3-án történt a dolog. Az akkori bécsi brit nagykövet, sir Edvárd Goschen megjelent Aehrenthal báró közös külügyminiszternél és azt a kérdést intézte hozzá, vajon tudja-e, hogy Bulgária készül függetlenségét kikiáltani és hogy ez a proklamáció hamarosan fog-e bekövetkezni? Az angol nagykövet ugyanis abban a véleményben volt, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem budapesti látogatása alkalmával decemberben szándékaiba és terveibe bevatta Aehrenthal báró külügyminisztert. Aehrenthal báró azt válaszolta, hogy semmi biztosat nem tud Ferdinánd fejedelem szándékáról és Bulgária függetlenségének készülő proklamációjáról. Ami pedig az időpontot illeti, reméli, hogy ez jó sokáig fog késni.

Aehrenthal bárónak ezt a választ sir Edvárd Goschen közölte Edvárd királlyal. Október 5-én, tehát már másodnap Bulgária kikiáltotta függetlenségét és királysággá proklamálta magát. A brit nagykövet meg volt arról győződve, hogy Aehrenthal báró két nap előtt szándékosan vezette őt félre s erről a véleményéről jelentést tett Edvárd királynak anélkül, hogy alaposabban utána járt volna a dolgoknak. Szentül meg volt róla győződve a brit nagykövet, hogy Bulgária függetlenségének proklamálása és Bosznia-Hercegovina annexiója között összefüggés volt és hogy Ferdinánd fejedelem és Aehrenthal báró külügyminiszter között e részben megegyezés jött létre. Ilyen értelemben tett jelentést sir Edvárd Goschen az angol királynak és kormányának s az angol udvarnál biztosra vették, hogy Bosznia-Hercegovina annexiója a törökországi angol befolyás gyengítésére irányul.

Edvárd király megdöbbent a bécsi nagykövet jelentésén, amely azt bizonyította, hogy Aehrenthal báró a valóságnak meg nem felelő módon tájékoztatta az ő bécsi nagykövetét. Ez az eset volt eredő oka az elhidegülésnek, amely az angol király és a bécsi udvar között beállott és annak a bizalmatlanságnak, amelylyel az angol politika Bosznia-Hercegovina annexióját nézte.

Miután sir Edvárd Goschen a bécsi nagykövetséget felcserélte a berlini nagykövetséggel és helyébe sir Fairfax Cartwright jött bécsi nagykövetnek, az új brit nagykövet hamarosan meggyőződött róla, hogy Ausztria-Magyarország nem Anglia gyengítésére és nem ellenséges szándékból hajtotta végre az annexiót, hanem kizárólag a saját jól felfogott érdekei vezették s idegen befolyás nem hatott közre az annexió keresztülvitelénél. Ettől fogva az új brit nagykövet mindent elkövetett, hogy a bizalmatlanságot Ausztria-Magyarország irányában eloszlassa és elfogulatlanul, szigorúan a tényeknek megfelelően tájékoztassa kormányát az osztrák-magyar monarchia külpolitikájának céljairól. Hosszas utánjárásal sikerült meggyőzni Edvárd királyt, hogy annak idején sir Edvárd Goschen tévesen informálta s ennek bizonyítására kétségtelenül megállapította a következő, történelmi szempontból fölülte érdekes tényeket:

Ferdinánd bolgár fejedelem még akkor sem volt teljesen eltökélve a függetlenség és a királyság proklamálására, amikor Budapestről visszatért Bulgáriába. Október 4-én este Ruscsukban találkozott minisztereivel, akik elébe utaztak, magával vitte őket yachtjára és azonnal minisztertanácsot tartott. A kormány azt ajánlotta a fejedelemnek, hogy azonnal proklamálja Bulgária függetlenségét, mert ez az egyetlen mód, hogy a zilált helyzetből kibontakozzék az ország. A keleti vasut kérdése nagyon kiélesedett és a döntést nem lehetett tovább halasztani. Azonban a fejedelem nem tudta magát mire határozni, jól lehet a yachton a minisztertanács éjjel után egy óráig tartott. A fejedelem aztán a miniszterekkel különvonatra szállott, amely futva volt és a kormány tagjai azt sem tudták, Szófiába utaznak-e, avagy Tirnovába, hogy a függetlenséget proklamálja a fejedelem. Másnap hajnali három órakor Ferdinánd fejedelem behívatta a minisztereket és tudatta velük, hogy már határozott. Tirnovába utaznak s ott proklamálni fogja Bulgária függetlenségét.

E történelmi tényekből világosan kiderül, hogy október 3-án Aehrenthal báró külügyminiszter még nem tudhatta, mikor fog bekövetkezni a proklamáció, mert hiszen akkor még a fejedelem maga sem döntött. És e tények hirtelen megállapítása után sir Fairfax Cartwright bécsi nagykövetnek nem volt nehéz meggyőznie Edvárd királyt, hogy annak idején Goschen tévesen informálta és a neheztelésnek nem volt alapja. Így múltak el a félreértések Anglia és Ausztria-Magyarország között.

Bécsből táviratozzák: A „Neue Freie Presse” egyik munkatársa beszélgetést folytatott egy Edvárd királyhoz közelálló személyiséggel, aki ezeket mondta:

— Illetékes körökben sajnálják, hogy Ausztria-Magyarország és Anglia között az utóbbi időben feszültté vált a viszony. Anglia mindig szimpatizált a monarchiával, csak bizonyos kedvetlenséget idézett elő Aehrenthal báró külügyminiszternek az az eljárása, hogy az annexióról csak Oroszország külügyminiszterét értesítette előzőleg. Nekünk Törökországon nincsenek külön terveink. A bojkott idején sem igyekeztünk magunknak abból gazdasági hasznot kiaknázni. Az Anglia és Ausztria-Magyarország közti jó viszony helyreállítása valóban a szívünkön fekszik.

A fiumei bankrablás.

Beismerő vallomások.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 13.

A fiumei vakmerő bankrablás ügyében kitartóan nyomoz úgy a budapesti, mint a fiumei rendőrség. A megszökött gyilkosokat még mindig nem sikerült elfogni. Sopronban letartóztattak két gyanús alakot, akikről azt hiszik, hogy a fiumei banditákkal azonosak. A nyomozásnak annyi eredménye van, hogy a Budapesten elfogott Kriviczky beismerte, hogy neki is tudomása volt a készülő bankrablásról. Ugy tervezték, hogy a támadás után Amerikába szöknek. A budapesti rendőrség egy olyan levelet is fogott el ma, amelyből arra lehet következtetni, hogy a haramiák Antwerpen felé utaztak.

Mai távirataink ezek:

A budapesti nyomozás.

(Levél a lakásadónőnek.)

Budapesten a Dagály-utca 7. számú ház előtt állandóan egy detektív és két polgári rendőr teljesít megfigyelő szolgálatot. Tegnap délután egy vastag, a rendesnél azonban nem terjedelmesebb boríték érkezett özvegy Kovács Gyuláné címére. Hatósági végzés alapján kötelessége a postának minden ideérkezett küldeményt a rendőrség embereinek kiszolgáltatni, így a levél mindjárt a rendőrök kezébe jutott. A borítékban nem volt bélyeg, a bélyegző egy mozgóposta bélyegzője volt. Arra a vonatra adták föl, amely Fiuméból Triesztnak indul. A cím oroszos írással volt megírva, németül. Az egész levélben nem is volt több írás a címnél. Ennyi mindössze:

Frau Witwe

Julius Kovács

Budapest
Dagálygasse 7.

A főkapitányságon a levelet felbontották. Először egy szelet papíros esett ki a borítékban, azután egy másik, egy harmadik, egy sor írást azonban egyikben sem lehetett találni. Azután következett egy nagyobb papírdarab és ebbe bepölyözve kilenc ropogós huszkoronás bankó. A rendőrség a címet összehasonlítatta a Kriviczky-nél lefoglalt levelek írásával és kétségtelenül megállapították, hogy Spektor Ábrahám írása. A levelet Krajna területén adták föl a szörnyű rablás napján. A nyomozás e fontos adatáról telefonértesítés ment Fiuméba, az ottani rendőrséghez.

(Vallomás előtt.)

Kriviczky, a három cirkos kebelbarátja, a nyomozás egész idején a főkapitányság rendőri őrszobájában tartózkodik. Csak akkor mozdulhat ki innen, ha kihallgatásra hívják. Az őrszobában ülni még nem jelenti az előzetes letartóztatást, de azért korántsem valami kellemes dolog ott kukszolni. Nagy tágas szoba ez, amelynek ablakai a főkapitányi épület első udvarára nyílnak. A szoba hosszában ágyak vannak fölállítva a főkapitányság körül szolgáló teljesítő rendőrszemélyzet számára. A bejáratnál szemben egy fapadra ülnek az előállítottak, rendszerint hárman-négyen. Kriviczky, egy torzomborz hajjú erős bajszú fiatalember, nem éppen ellenszenves alakja a társaságnak, amely

között helyet foglal. Előre görnyedve ül, arcát a tenyerébe temeti és közömbösen nézi a rendőröket és a rendőrágyakat.

Tegnap délután egy kis változatosság esett Kriviczky-n. Elkisérték kocsin mindazokra a helyekre, amelyeket lakásának vallott, hogy a házbellekkel és a házmesterekkel szembesítsék. Amikor ez megtörtént, visszaviték a főkapitányságra. Utközben a kíséző rendőrtisztviselőnek azt mondta, hogy neki már nagyon unalmas, sőt kellemetlen is ez a bizonytalan helyzet.

— Ich werde aussagen, vallani fogok, — mondta.

— Mit fog vallani? — kérdezte őt a detektív.

— Azt, hogy én tudtam a három barátom tervéről. Tudtam, hogy azok hová készülnek és hogy mi céljuk volt Fiumében. Engemet ezek az emberek őrszemnek hagytak itt Budapesten. Akkor nem szólhattam a tervük ellen, mert különben láb alól el tettek volna. Nagyon szeretném már, ha vége lenne a dolognak, bár tudom, ha kiszabadulok innen, akkor örökös halálfelelemben leszek, mert orozva legyilkolhatnak.

(Kriviczky vallomása.)

Az érdekes kijelentés folytán még tegnap este vallatásra fogták a főkapitányságon őrzött Kriviczkyt és felmutatták neki az elfogott pénzeslevelet. Kriviczky erre megtört és részletes beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy két vagy három hónappal ezelőtt Dagály-utcai lakásukon egy napon együtt voltak Orloff Péter, Spektor Mihály és Kriviczky Ábrahám. Orloff elkeseredett hangulatban volt a mostoha kereseti viszonyok miatt.

— Gyenge a kereset, mondotta, munka sincs mindig. Ez nem tarthat így soká.

Ezzel nyomban áttért az upesti bankrablás történetjére.

— Nekünk is ilyet kellene csinálni — folytatta — csak hogy ügyesebben. Azok nagyon rosszul csinálták.

Kezdetben nem törődtek Orloff kifakadásával. Nem is vették komolyan, de Orloff később folyton visszatért a tárgyra és egy napon határozottan felszólította társait, hogy szövetkezzenek egy bankrablásra. Kriviczky — vallomása szerint — tudni sem akart a szörnyű dologról s kijelentette, hogy ő tőle csinálhatna akármit, ő nem megy sehová. Körülbelül ez időtájt jött Budapestre Kisinevszky Salamon, akinek Krakkóban nagyon rosszul ment a dolga. Orloff Kisinevszky előtt is megismételte tervét és Kisinevszkynek nagyon megtetszett.

Nyomban meg is állapították, hogy valahol kirabolnak egy bankot. Fogadalmat tettek, hogy egymást el nem árulják, s bármi történjék is, élve nem jutnak a hatóság kezébe. Inkább öngyilkosok lesznek. Orloffnak volt az eszméje, hogy Fiumében hajtsák végre a terveiket. Onnan jobban lehet szökni, sok az idegen s nem tűnik fel a szláv beszéd. Mindenekelőtt a vállalkozás alaptőkáját gyűjtötték össze. Hetenként bizonyos összeget raktak félre keresetükből, amíg 120 korona összegyűlt. A Dob-utcában revolvereket vásároltak, de nem egyszerre, nehogy feltűné legyen a dolog. Julius elején azután Orloff leutazott Fiuméba, hogy a terepviszonyokat tanulmányozza. kiszemelte a bankot és előkészítte a szökést.

Egy héttel később Orloff már levelet írt Spektornak és értesíti, hogy a kirablásra legalkalmasabb a Népbank. Részletesen leírta a helyiség fekvését, hányan dolgoznak ott, milyen a forgalom, mennyi pénzre számíthatnak és melyek nap lesz a legalkalmasabb a rab-

lásra. Augusztus elsején azután Kisinevszky és Spektor Fiuméba utaztak, ahol Orloffal együtt, Kozmics Jánosnál a Torelló 252. szám alatt béreltek lakást. Kriviczkyvel úgy állapodtak meg, hogy a rablás után pénzt küldenek neki, hogy utánuk utazhassék egy tengerparti városba, ahonnan Amerikába menekülnek.

Kriviczky megnevezte a tengerparti várost, elmondotta társainak előre megállapított szökési útját, de a nyomozás érdekében ezt a rendőrség titokban tartja.

A vallomásról ma telefonon értesítették a fiumei rendőrséget, amely intézkedett, hogy ama bizonyos tengerparti városban a Kriviczkyre várakozó Orloffot és Spektort letartóztassák.

(Kriviczky levele.)

Mai napon a megszökött két rablógyilkostól levél érkezett Kriviczky Ábrahám címére, amely a rendőrséget tájékoztatja a rablók holteiről. Az oroszul írt levelet a rendőrségen adták át Kriviczkynek. Tartalma ez:

Kedves Ábrahám! Futtában értesítünk, hogy utban vagyunk Antwerpen felé. Jöjj azonnal utánunk a megbeszélthelyre. Szegény Kisinevszky pribékek kezére jutott, tehát ő érte már úgy sem tehetünk semmit. Viszontlátásra.

Orloff, Spektor.

A rendőrségen Kriviczky megerősítette, hogy menekülés esetére abban állapodtak meg, hogy Antwerpenbe utaznak. Még azt is megállapították, hogy milyen vendéglőben fognak találkozni a móló közelében. Antwerpenből valamennyien Amerikába akartak utazni. Kriviczky előadását és a levelet a rendőrségen nagy kétkedéssel fogadták, mert azt hiszik, hogy a rablók a levelet ravasz célzattal azért küldötték, hogy a nyomozást félrevezessék. A rablók ugyanis tudták, hogy a rendőrség elfogja Kriviczky leveleit és így akarták félrevezetni a nyomozást. Mindazonáltal megtették a szükséges intézkedéseket, de óvatosságból újból táviratoztak az összes kikötő városokba is.

Pekár Ferenc rendőrtanácsos ma Csocsán és Schön detektíveket küldötte ki a tettesek kézrekerítésére. A detektívek nyílt parancsot vittek magukkal, hogy a rablógyilkosokat bárhol elfoghatják.

(Kriviczky szeretője.)

Kriviczky kivül az ügyben ma még egy orosz hallgattak ki a rendőrségen. A detektívek vittek fel egy fiatal orosz nőt, Kradnovics Mária Pavlovnát, aki Kriviczkyt akarta Dagály-utcai lakásán meglátogatni.

A leány azt vallotta a rendőrségen, hogy ismeri ugyan Kriviczkyt, de magánügyeibe nem avatkozott soha. Kriviczky szokta — mondotta — a kórházba elkísérni, ahol szeméit gyógykezelte.

A detektívek megállapították, hogy a leány szeretője ugyan Kriviczkynek, de a fiumei rablógyilkossághoz semmi köze, arról nem is tudott.

(Letartóztatás.)

Budapesti tudósítónk jelenti: Kriviczky Ábrahámot, aki eddig csak rendőri felügyelet alatt volt, mai vallomása alapján a budapesti rendőrség bűnrészesség gyanúja miatt letartóztatta. Bartha Endre rendőrfogalmazó közölte ezt a letartóztatással, akit az 5-ös számú cellába kísérték. Megmotozásakor 1 korona 92 fillér készpénzt, munkakönyvet és betegsegélyző pénztári könyvet, valamint különböző szakszervezeti tagság-jegyeket találtak nála.

(A főkapitány az orosz zsidókról.)

Boda Dezső dr. rendőrfőkapitány a multkor beszélgetett egy országgyűlési képviselővel. A képviselő szóba hozta a híres kínai leánygyilkos esetet és azt, hogy a leánygyilkost Budapesten keresik. A főkapitány kinyilatkoztatta akkor, hogy a keresett gyilkos nincs Budapesten. Azt a tiz-tizen négy kínait, akik itt tartózkodnak, a rendőrség igen jól ismeri s tudja róluk, hogy valamennyien szolid és igénytelen emberek. De annál több a baja a rendőrségnek az orosz zsidókkal, akik a legkitűnőbb, de mondhatni páratlan munkások, de épp oly veszedelmesek a közrendre, ha munkát kapni nem tudnak.

A fiumei nyomozás.

(Kisinevszky beismerő vallomása.)

Fiuméből táviratozzák: Mialatt a budapesti nyomozás ily eredményesen haladt, az alatt Fiumében Kisinevszky Salamon is beismerő vallomást tett. A rabló a két és fél óráig tartó vallatás alatt teljesen megtört és beismerte bűnét. Kihallgatásáról ezeket jelentik nekünk:

— Bizonyító adataink vannak arra — mondotta a kihallgatáson Kisinevszkynek a főkapitány, — hogy maguk mind a hárman egy orosz forradalmi bizottság tagjai és csak azért raboltak, hogy a forradalmi szervezet céljaira pénzt szerezzenek.

— Ne higye ezt kapitány ur. Nem tartozunk mi semmiféle bizottsághoz. Politikai céljaink nincsenek. Olcsóbb és jobb életet akarunk élni Amerikában ez az egész. Ha az ember Európában gazember is, ott lehet tisztesség.

— Mondja Salamon, nem nihilista maga?

— Nem. A cárt nem szeretem az igaz, de csak azért, mert több pénze van mint nekem.

— Nézze Salamon nem mond igazat. Genfben, Lembergben és egyéb olyan helyeken járt, ahol nihilisták szoktak összejönni. Azután találtunk magánál egy fényképet, amelyre oroszul ez a nihista jelszó volt felírva „Nézni és emlékezni.”

— Ezt a fényképet Pesten találtam és csak azért tartottam meg, mert orosz felírás van rajta. Nem vagyok nihilista.

— Hogyan érkeztek Fiuméba?

— Mikor megjöttünk a vonattal, az indóháztól sétálni indultunk és együttesen akkor szemeltük ki a Népbankot. A kérdéses napon Orloff felszólítására mentünk be a bankba. Először Spektor lépett be, utána Orloff. Én követtem őket. Az ajtót is én csuktam be. Amint bedugtam fejemet és megláttam a bankszolgát, ráfogva a pisztolyt, így kiáltottam rá németül:

— Add ide a pénzt! — A szolga szó nélkül engedelmességet, kivette a táskából a négyezer koronát és átadta nekem. Mialatt én a pénz átvételével voltam elfoglalva, az alatt társaim agyonlőtték a bankdirektort. *Hogy melyikük lőtte agyon, nem tudom.* Azután zaj keletkezett, emberek jöttek és mi az ablakon át kiugrálva menekültünk. A rendőrség üldözött bennünket és kénytelenek voltunk lövöldözni. *Mondhatom, Oroszországban mindennap kirabolnak egy bankot, de ott nem csinálnak ilyen nagy dolgot belőle.* Ha statárium van, felakasztják, ha nincs, elítélik pár évre és ha kitölti büntetését újból tisztességes ember lesz. Társaimat Lembergben és Zürichben ismertem meg. Mind a négyen közösen dolgoztunk. Hej, kapitány ur nem jó szegény embernek lenni. Nincs pénze, hát minos is becsülete.

— Kíván valamit Salamon?

— Igen. Olvasni szeretnék. Borzasztó

unatkozom. *Mirbeau Oktávnak, a Szobalány naplója* című regényét szeretném elolvasni. Azt a könyvet kitiltották Oroszországból, azért szeretném elolvasni.

— Hát tud maga franciául?

— Igen. Oroszul, németül és franciául.

— Hiszen azt mondotta, hogy csak négy elemi iskolát végzett.

— Igen, de sokat tanul és tapasztal ám a szegényember.

A kihallgatást teljesítő rendőrkapitány azt mondja, hogy Kisinevszky univerzálisan képzett ember, akinek a tudományban és irodalomban nagy jártassága van és ez is megerősíti azt a gyanút, hogy nihilista.

A hős rendőr.

Fiuméből táviratozzák éjjel: Egy élelmes papirkereskedőnek az az ötlete támadt, hogy lefényképeztette Ratkovics János rendőrt, Kisinevszky letartóztatóját. A fotografiákból fél óra alatt több, mint száz darabot adtak el. Az érte befolyt 50 koronát a kereskedő Ratkovicsnak adományozta. A Fiumei Népbank Ratkovicsnak száz koronát adományozott, a rablók kézrekerítője számára pedig ezer korona jutalmat tűzött ki.

Milos József temetése.

Ma délután temették el Fiumében a Fiumei Népbank meggyilkolt vezérigazgatóját Milos Józsefet. A gyászoló család iránt rendkívül nagy részvét nyilvánult a város társadalmának minden rétegében. Megjelentek a temetésen a fiumei kormányzóság tisztviselői, a pénzügyek összes hivatalnokai és több ezer ember. Ott volt Ratkovics János rendőr is — Kisinevszky letartóztatója, — akit most valósággal ünnepelek Fiumében. A temetésről csak a bankigazgató családja hiányzott. Milos felesége ugyanis három nap óta teljesen eszméletlenül fekszik lakásán.

Két gyanúsított letartóztatása Sopronban.

Sopronból táviratozzák: Az itteni rendőrség ma éjjel két férfit tartóztattott le, akikről az a gyanu, hogy ők a megszökött fiumei rablógyilkosok. Az illetők egy éjjeli nyilvános házban mulattak, ahol a leányoknak azt mondták, hogy Fiuméből jönnek és sok pénzt hoztak magukkal. A leányok észrevették, hogy az idegenek csizmájukban tartják a pénzt. A rendőrség mindkettőt letartóztatta és megkezdte kihallgatásukat, amely még most is folyik. A leghatározottabban tagadják, hogy a fiumei gyilkosságban bármi részük is volna.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

* Csödkérvény Mariházy színigazgató ellen. *Mariházy* Miklós, a kecskeméti színház igazgatója ellen, egyik szegedi hitelezője csödnnyitási kérvényt adott be. A kérvényt augusztus 23-án tárgyalja a szegedi kir. törvényszék.

* Hadihajók vízrebocsátása. Élénk emlékeztünkben van még, midőn a japán-orosz háboruban a sárga ördögök pozdorjává törték a nagy orosz birodalom rettegett hadi flottáját. Ezeket az uszó colossusokat, melyek mindegyike egy valóságos tengeri szörny, az Uránia-színház mai műsora mutatja be felséges kivitelű képében, mely valósággal hipnotizálja a közönséget és szinte várja mindenki, hogy a halált okádó és rengeteg páncéltornyokkal védett ágyuk mikor dördülnek el. A kitűnő komikus és színes képekkel bővelkedő műsort egy magyar motívumú éneklőkép fejezi be, melynek precíz működése a modern kinematograph tech-

nikának valóságos remeke. Az Uránia-színház rendes előadásait hétfőtől, a hó 16-tól hétköznapokon délután 6 órakor kezdi meg. 791

Görgy Arthur megszólalt.

Visszaemlékezés a világosi fegyverletételre.

*

Ma volt hatvan esztendeje, hogy Görgy Arthur letette a fegyvert az orosz hadak előtt. Ebből az alkalomból Görgy Arthur elmond az U—g munkatársának egyet-mást a világosi fegyverletételéről.

— Én Kossuth rendeletéhez híven — becéli — Nagyváradról Aradra vonultam, amikor augusztus tizedikén az én csapatom Dembinskiével összeköttetést kerestem, nem honvédekkel, hanem osztrák katonasággal találkozott. Ebből és más jelekből azt kellett következtetnem, hogy Dembinski és az időközben Erdélyből üres kézzel érkezett Bem Temesvár körül elvesztették a csatát. Kossuth, aki Aradon magához kéretett, kijelentette, hogy ez lehetetlen s még rám is támadt, hogy miért nem hiszek neki. Én azt feleltem, hogy azt, hogy neki nem hiszek, sohase mondtam senkinek. Az én seregemben uralkodó „kormányellenes hangulatot” hozta ezután elő. Erre én azt mondtam, az én seregem nem politizál, hanem verekszik. Hosszu ideig beszélt ezután az eshetőségekről, emlegette, hogy ő engem hogy protegált. Én pedig hallgattam. Egyszer csak így fordult hozzám:

— Látni fogod most, hogy milyen őszinte vagyok hozzád. Mondd meg nekem, mit csinálsz, ha a te értesülésed hibás és mi Temesvár alatt az osztrákkal szemben csakugyan győztünk?

— Holnap indulok — feleltem — és az osztrákokat megverem.

— És ha nem győztünk? — kérdezte Kossuth.

— Akkor leteszem a fegyvert, — válaszoltam én.

— Nos, — szólott Kossuth — én pedig főbelövöm magam.

— Azt nem szabad tenned. — mondottam én, — neked van még feladatod. Egészen más-ként állok én, hadsereg nélkül; inkább végezenek ki engem. Te még sokat segíthetsz, ha életben maradsz, de én elegendő katonai erő nélkül mit se tehetek.

A beszélgetés Aradon a várba körülbelül este kilenc óra tájban volt köztem és Kossuth között. Tíz órakor mentem ki a várból, aztán lefeküdtem s elaludtam. Az én lelkismeretem mindig nyugodt volt, a látszólagos legnagyobb veszedelmek előtt is nyugodtan hajtottam fejemet álomra. Egy óra múlva, úgy tizenegy óra tájban felvernek. Kossuth sürgős levelet küldött, amelyet azonnal át kell vennem. Felbontom, a borítékban semmi egyéb nincs, mint Guyonnak Kossuthhoz intézett jelentése, hogy több hadseregünk nincs. Temesvár alatt egész honvédsereget szétverték. Azok után, mit előbb egy órával Kossuthnak tudtára a táj, mit jelenthet Kossuthnak ez a hozzá küldött híradása? Mi mást, minthogy tegye le a fegyvert?! De bűnbaknak kellett valak a tömeg elé állítani.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetői osztály — — — — — 454

Éjjeli zene reggelig.

A furfangos hadnagy.

Szeliden mosolygott a hold és ragyogtak a csillagok. A békák éjjeli zenét adtak a lihomoknak, a holdsugarak is muzsikáltak, a fenséges mindenség csupa ritmikus, lágy melódias éjjeli zene volt. Egy ablak alatt fölzendült a közismert bu-dal:

„Csak egy kis lány van a világon.”

Egy ablakban világosság gyúlt, egy csipkés függöny föl húzódott, egy gyönyörű lányjék mosolygott... és azután megint csönd lett, sejtelmes, szerelmes éjjeli csönd.

A hadnagy, mert hadnagy volt, aki az éjjeli zenét adta, elgondolkozva állt meg az első-tétült ablak előtt. Nem szerelmes gond bántotta, a mélabus sóhajt a cigányprimás aláztos ábrázata váltotta ki kebléből.

— Miből fogom én ezt a cigányt kifizetni? — kérdezte a suttyogó éjjeli szellőtől és a szellő nem tudott válaszolni.

A városháza tornyán egyet kondult a harang. Ez fölriasztotta merengéséből a fiatal hadnagyot. Érezte, hogy ütött a cselekvés órája. Érezte és cselekedett. Keményen kiadta a magyar vezényszót:

— Utánam, indulj!

Tíz perccel később a banda élén ott állt egy ismert kereskedő ablaka alatt. És egymásután zendültek föl a sirva-vigadó magyar nóták, majd az operettek zsongó melódiái.

A kereskedő és családja éppen a legédesebb álmát aludta, amikor erre a kellemes meglepetésre ébredt. A kereskedő kijött és nagyon meg volt lepve, mikor a hadnagyot találta ott. Neki bizonyos üzleti összeköttetése volt a hadnagygyal. A hadnagy ur édes apja ugyanis őt bizta meg azzal, hogy a fia adósságait rendezze. Ilyen előzmények után természetesen oka volt arra, hogy meglepje a családja iránt tanusított kivételes figyelem.

— Minek köszönhetem ezt a kiváló megtiszteltetést? — kérdezte.

— Félre cibil! — mondta a hadnagy — ez a nagyságos asszonynak szól.

Ez ellen nem lehetett szólni, annyi bizonyos. Önagysága is mosolyogva köszönte meg a hadnagy figyelmét.

A cigányok meg csak huzták, hol vigan, hol szomoruan. Már pirkadt a reggel, de azért fáradhatatlanul zengett a nóta:

„Minden vágyam és reményem.”

Azután a

„Csak párosan szép ez az élet.”

Majd

„Lehullott a rezgő nyárfa levele.”

A kereskedő és családja ekkor már tulságosan meg voltak hatva és nem tudták mire élni a hosszú éjjeli zenét. A muzsika azonban tovább szólt és a nap arany sugarai már beragyogták a városháza és a zsinagóga tornyát. Hatot ütött az óra.

Sőt. Már reggeli hét óra volt és a hadnagy még mindig huzatta. Csak annyit engedett, hogy az utcai csöndület elkerülése végett a ban-
tát bevitte az udvarra.

Végre a kereskedő lement a hadnagyhoz.

— Az isten szerelmére, mit akar?

— Nem: mit.

— Hogy értsem ezt?

— Ne azt kérdezze, hogy mit akarok, hanem hogy mennyit.

— Minek?

— Hogy kifizethessem a cigányokat. Ad száz pengőt az apám kontójára, akkor megvünk. Másképpen nem lehet.

A kereskedő nem tehetett egyebet, átadott két darab százkoronást a hadnagnak, aki tovább adta a pénzt a primásnak:

— Ácsi more, elmehettek.

A „Tatárjárás” — Amerikában.

„Bécsi osztrák operett.”

Irtta: Zerkovitz Emil.

Newyork, július 30.

„THE GAY HUSSARS”

(„Ein Herbstmanöver”)

„A military operetta. In three acts. Book by Mr. Karl von Bakonyi and Mr. Robert Bodansky. Score by Mr. Emerich Kalman. English lyrics by Mr. Grant Stewart. Adapted by Mr. Maurice Brow-Kirby.

Ez a feje annak a szinlapnak, mely a tegnapi estén a Broadway egyik legkedveltebb operette-színházába, a „Knickerbocker-Theatre”-be vonzotta New-York városának itt hűsülő, inkább „itt izzadó” premiér publikumát. Nagy, díszes, lelkes közönség volt. Lelkes publikum — és hálás publikum, mely vigan tapsolt a „Vig huszárak”-nak, mely címmel ez a darab itt megy. Az előadás kezdetén, minden kézben a legyező mozgott, — és az első negyedóra után már csak a felvonások között mozogtak a legyezők, mert minden kéz tapsolt. Ez teljes sikert is bizonyíthatna. És hogy még sincsen így, annak az a nagy oka, hogy az előadás túlnyomólag nagyon rossz volt. Új színészek, új nevek, kik közül a varieté-színpadokról az operette-színházba bevonult Bobby North volt a legismertebb, ki Wallerstein szerepét adta.

A honfitársi lelkesedés könnyen válhatnék elfogultsággá — könnyen befolyásolhatnák honfitársi érzések a kritika őszinteségét. Ezért, de meg éppen azért is, mert hát a hazai közönséget mégis leginkább az érdekli, hogy az amerikai kritikásoknak, lapoknak, mi a véleménye erről a pompás magyar darabról — minden kommentár nélkül adom az amerikai, nagy, számottevő lapoknak beszámolóját a „Tatárjárás”-nak tegnapi esti, newyorki első előadásáról.

Mielőtt ezt tenném, meg kell azonban emlékeznem arról a szenzációról is, amely készülében volt, amiként azt jeleztem, de amely nem tört ki: Savage és Shubert színházigazgatóknak versenye, veszekedése e darabért, annak tulajdonjogáért. Shubert igazgató, állítólag a szerzői joggal nem védett magyar szöveget vette meg és fordította le angol nyelvre — míg Savage a bécsi, osztrák verziót vásárolta meg Karczag Vilmostól, mely — az osztrák-amerikai egyezmény alapján, szerzőjogi jogilag is védve van. Leginkább ezért is hirdeti mindenütt Savage és hirdetik a lapok is állandóan, hogy ez is egy „Wiennese Operetta” — bécsi, osztrák operett.

Nos — a két nagy direktor, állítólag kiegyezett. Még pedig a fáma szerint olyképen, hogy Schubert lemond a „Tatárjárás” előadásáról, de ennek ellenében Savage átadja neki a „Bob herceg” előadásának a jogát, bárha ez az operette, már csak azért sem lehetne védve, mert nagyon is régen elmúlt már az a határidő, amelyen belül e darabnak szerzői jogát védeni lehetett volna. Ha tehát a „Bob herceg”-nek sikere lesz, akkor sorra előadhatják majd azt mindazok, akiknek kedve lesz a darab előadására. Mert hát nem egészen úgy van az, amiként azt a múlt évben hirdették, hogy az amerikai direktorok csupa gavallérok és éppen csak a magyar uraknak van a fejük vaj és mert még nincs szerzőjogi szerződésünk, lehet a magyar darabokat mirnix dirnix előadni — Amerikában. Így például egy direktor most — szerints — dán nyelvből fordította le Molnár Ferencnek „A doktor ur” című pompás darabját és elő is fogja adni, mint dán szerzőnek a művét.

Szóval: a „Tatárjárás” előadását szenzáció, igaz nagy szenzáció, amelyik műfelháborodással jár és szenzációs sikert biztosít, nem előzte meg. A direktorok megegyeztek. Ez némileg csökkentette az érdeklődést. Más eszközre volt tehát szükség. Erősen hirdették az illetékes könyvnyomatosok, hogy ez egy második „Vig özvegy”; ami hiba volt.

A „Vig özvegy”-nek világraszóló, példátlan sikere felcsigázta az érdeklődést a második „Vig özvegy” iránt és mert hát „on revient toujours” az — első özvegykéhez, a „második” megbírálsban mindenesetre van némi elfogultság is, akármilyen derék, fess, okos, tüzrólpattant özvegyecskét nyertünk volna a — másodikban. Szóval, ez az összehasonlítás ártott. És ártott sokban, alapjában véve az is, hogy a publikumnak itt fogalma sincs arról a különbségről, ami egy tartalékos hadnagy, meg egy „igazi” hadnagy között van. Az Egyesült-Államoknak kis állandó, szövetségi katonasága, zsoldos katonasága és az egyes államoknak milicis-ezredei, tisztjei között a közönség szemében alig van különbség, amint hogy az „őrszi” és egyéb manőverekben, beszállásokban rejlő „poeziat” és humort sem ismeri az európai kontinens katonai viszonyainak tekintetében nagyon tájékozatlan amerikai közönség. Ezt maga Savage is tudta, mert éppen a műsor, a szinlap élén egy kis magyarázatot is közöl idevonatkozólag.

De hát mindez még nem a legfőbb hiba lett volna. A szereplők túlnyomólag silányul játszották meg szerepüket és az egyes főjelenetekben megnyilvánuló drámai erőt burleszk tréfának tekintette a publikum. Mert a burleszk-groteszk-amerikai operettet játszó amerikai színész esetleg megjátsszik egy-egy melodramás színelhanyagató rémdrámá szerepet, de finomabb vonásokkal, bensőséggel egy ilyen jobb szerepet már sehogy sem tud megjátsszani.

A számottevő nagy newyorki lapok, majdnem kivétel nélkül egyértelműleg konstatálják azt, hogy a darab zenéje kitűnő és fülbemászó, népszerű is lesz rövidesen széles Amerikában. Ez pedig mégis siker, legkivált itt, hol az egész világnak minden zenei terméke hálás piacra talál.

Lássuk most már, mit irtak a ma reggeli newyorki nagy lapok: egész rövid kivonatokban, éppen a főbb kritikai megjegyzéseket közölvén le:

A „New-York Times”-s A „The Gay Hussars” jelenlegi formájában, inkább szomorú, mint vig. Jobb megjátsszást és rövidítést igényel. Sokkal jobb előadókat előnyösnek vélné a darab érdekében, ugyisint néhány csinosabb arcot a karban és több érzéket a színek és kosztümök harmóniája iránt, mert az öltözékek, egyenruhák nagyrészt ríktók — mindez segíthetne még a darabon.

„New-York Herald.” Nincs, nem lehet kétség az iránt, hogy ez a darab mindvégig kedves, kellemes. Könnyen megérthető, hogy Savage nem akarta kezeiből egykönnyen kiengedni a „The Gay Hussars”-t.

„The New-York Press”: Mindenki hamarosan megértheti, hogy az „Ein Herbstmanöver”, abban az alakjában, ahogy azt Európában színrehozták, miként kelthette fel a színházbajárók csodálatát. Ez a katonai operette igen értékes zenéjét illetőleg, amiben Kálmán Imre megkapó, meglepő és magas színvonalu melódiákat ad.

A „Journal of Commerce” (a newyorki „Pester Lloyd”) A „The Gay Hussars” nem „második Vig özvegy” legkevésbé sem, bár a zene általában jó és némelyik zeneszám kitűnő szerzemény.

„The World”-s A „Gay Hussars” — a „Vig huszárak” nem olyan vigak, mint amilyeneknek lenniök kellene. Ez operettben fülbemászó dalok vannak, az előadók jók, de a darab humora — szomorú.

A „The Evening Sun”: Ebben az esti lapban, Acton Davirs, az ismert nagytekintélyű színikritikus valósággal dül-ful, hogy micsoda „harmadrendű” előadást produkált Savage társulata a tegnapi premiéren. A darabot különben „German operetta” — német operettnek jelzi, melynek zenéje, hájos, kitűnően instrumentálva.

Nagyban és egészben bizonyos az, hogy így is jó ideig műsordarab marad Bakonyi Kálmánnak ez az operettje és a „jó ideig műsoron való maradás“ legrosszszimistikusabb számítás szerint is olyan terminust jelent Amerikában, amely megfelel a legfényesebb sikerű, leghosszabb előadási ciklusnak — Európában.

Kutyából — szalonna.

Egy házaspár büne.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 13.

A szabkai csendőrség névtelen feljelentést kapott arról, hogy Antal János majsai uti lakos, a felesége, meg a fia Antal Lukács sorra lelővöldözik a házuk közé vetődő kóbor kutyákat, ezeket megnyuzsák, a husukat hurkává, kolbásszá, szalonnává dolgozzák fel, s azután a piacon elárusítják.

A hihetetlenül hangzó feljelentésre megindult az eljárás. Maguk a csendőrök is látták nem egyszer, amint Antalék lövöldöznek a kutyákra, így hát nagyon valószínűnek hangzott a feljelentés is.

Az Antal-féle tápszer-gyár összes tagjait, az öreg Antalt, a feleségét és Lukács fiát épen munkában találta a házkutatás alkalmával a csendőrség.

A ház, amelyben Antalék laknak, piszkos kis külvárosi ház. Már messziről büzt áraszt. A piszkos udvar egyik zugában van a gyár. Itt készül a hurka. A helyiség, amelyben Antalék dolgoznak, a képzelhető legpiszkosabb. Vastagon főd mindent a szenny. A padló, az asztal, a falak teli vannak poros húsdarabokkal, amelyeket szinte belep a sok légy.

Ebben a piszokban dolgozik az Antal család. A kések, amikkel dolgoznak, talán még soha sem láttak mosogatóvizet. Az egész helyiség büzös, szemetes.

A csendőrség lefoglalta a húst, amelyből az Antal-gyár gyártmányai készülnek.

A vizsgálat nem talált adatot arra nézve, hogy a lefoglalt hús kutyahús lett volna. De azért nem lehetetlen, hogy Antalék más alkalommal kutyák húsát dolgozták fel hurkává.

Antalék azt állítják, hogy a hurkához való húst a vágóhidon veszik. Összevásárolják a hentesektől azokat az árukat, amelyeket ezek nem használhatnak már.

A csendőri vizsgálat megállapította, hogy Antaléknak nincs iparengedélyük. Ennek dacára már régóta hivatásszerűleg foglalkoznak a húsok árusításával és feldolgozásával.

A piszokban, hitvány, elhasznált husokból készült árut Antalék kivitték a piacra s ott szegény munkásoknak, husra éhes koldusoknak, napszámos asszonyoknak adták el.

A csendőrség folytatja Antalék ellen a szigorú vizsgálatot.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ „Ügyvéd“ szó — becsületsértés. Furesa bűnügyet tárgyalt a napokban egy vidéki bíróság. Egy nagybirtokos azt hitte, hogy egy bizományos becsapta és alaposan összeszidta. A bizományos azonban nem hagyta magát és bepörölte a nagybirtokost. A bíró mindenképpen ki akarta békíteni a két haragost, de nem lehetett.

— Mindent megbocsátok — mondta a panaszos — csak azt nem, hogy azt mondta nekem, „ügyvéd.“

A bíró meg akarta magyarázni, hogy az „ügyvéd“ szó nem sértés, de a bizományos nem tágitott.

— Nálunk nagy sértés — válaszolt a békülni nem akaró panaszos.

És a bíró — habár az „ügyvéd“ szó nem becsületsértés, — elítélte husz korona pénzbüntetésre a nagybirtokost.

Akit a közönség üldöz.

Százezer koronás lopás.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 13.

Bécsben a Minoriten-platzon levő postahivatalból ezélt pár nappal 119,000 koronát loptak. Az ügy még mindig rejtélyes és meglehet, hogy az is marad. Hiába kergette szét a szélreza minden irányába legügyesebb detektívjeit a bécsi rendőrigazgatóság — a rendelkezésre álló ősmertetőjelek elégteleneknek bizonyultak. „Girardi-kalap, angol bajusz, angol kiejtés“, — a tolvaj személyleírása — ezeken ugyan segíthetett a merész és ügyes tolvaj. A bankjegyeket is könnyen értékesíthette, mivel azoknak sorszámuk nem volt följegyezve.

Most, utólag gyanakszanak egy külföldre, aki egy bécsi szállodában Henderson néven jelentette be magát Sidneyből és aki a lopás délutánján sürgősen távozott. Ettől üthetik a nyomát. Pedig valószínű, hogy csakugyan az volt a tolvaj. És míg a bécsi rendőrség már el van keseredve és a sikerben nem bizik, azt hívén, hogy Hendersonból lett a második Keeskeméthy: — addig a közönség annál buzgóbb igyekvéssel akar segítségére lenni és ezt az igyekvést természetesen a rendőrség 2000 koronás jutalma, no meg a tolvajnál található pénzüsszegekből kijutó tizszázalék magyarázza.

A közönség köréből folyvást érkeznek a furesábbnál-furesább, mulatságosnál-mulatságosabb tanácsok és utbaigazitások. Így a minap egy éjszaka telefonon hívták föl a detektívönkököt. Egy kis hölgy telefonált, akinek foglalkozása éjszakai, hogy azonnal jöjjenek hozzá, mert éppen egy van nála, aki idegenszerűen ejti ki a német szót és a zsebében sok ezerkoronás duzzad. Nosza a detektívek odasiettek. — Kiderült, hogy a postatolvajnak nézett férfit az osztrák pénzügyminisztérium egyik ismert és köztiszteletben álló, magasrangú tisztviselője, aki jelenleg szalmaözvegy.

Más eset: egy bécsi hölgy levelezőlapot irt a detektívönköknek, küldjön embereket az X-utca X. száma alá, ott egy N. N. nevezetű ember a tolvaj. Amikor megkérdezték tőle, mire alapítja ezt az állítását, azt felelte, hogy álmában megjelent szűz Mária és ő mondta meg neki ezeket az adatokat.

Beleavatkoztak persze a dologba hipnotizőrök és spiritiszták is, hasonlóan nevetséges eredménynyel.

Ily körülmények közt a rendőrség munkája meg van nehezítve, mert a figyelmét ezekre az alaptalanságokra is ki kell terjesztenie; nem hagyhat figyelmen kívül egy följelentést sem, hiszen attól lehet tartani, hogy hátha mégis így jut a nyomra. Egyelőre azonban a közönség csak hátráltatja a rendőrséget nehéz föladatában, amelynek sikeres megoldásához egyre kevesebb remény fűződik.

Nagy razzia Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 13.

Tegnap éjjel a rácvárosban és a környékén fegyveres rendőrsapatok cirkáltak. A Boczkó-utcai garni-szállókban és a kétes hírű mulatóhelyekre detektívek toppantak be váratlanul s az ott talált gyanus alakokat felügyelet mellett a rendőrségre kísértették. Razzia volt. Ebben a hónapban a rendőrség már másodizben tartott hajtóvadászatot a közbiztonságot veszélyeztető alakokra. A rácváros és a környéke kitűnő anyag razziára; az eredmény mind a kétszer „kielégítő“ volt.

A tegnapi razzia éjjeli féltizenegy órakor vette kezdetét. Szepekovszky Teofil ügyeletes rendőrhadnagy a cirkáló rendőrjáratozat az Asztalos Sándor- és a Simonyi-utca sarkán összpontosította. Ugyanott megjelent a rendőrlégényekkel együtt Rédl János, Rasztig István és Rónai István detektívek. Fél tizenegy órakor Szepekovszky Teofil rendőrhadnagy az összpontosított rendőrlégénységet csapatokra osztotta, a csapatokat vezető altiszteknek megadta az utasításokat, hogy melyik utcákban cirkáljanak, aztán maga mellé véve a detektíveket, sorba járta a Boczkó-utcai garni-szállókat. A szállók szobáinak ajtaját a „törvény nevében“ felnyitották s az ott talált „szálló-vendégeket“ igazolásra szólították. Ezeknek a szállodáknak vendégei rendszeren másodmagukkal bérelnek szobát. A rendőrség embereinek alapos munkát adott a rendkívül nagy látogatottságnak örvendő szállodák vendégeinek igazolásra szólítása. Bizony megtörtént, hogy egynéhány vendéget a detektívek magukkal vittek. Ezek között voltak olyanok, akiket nem ismer a rendőrség és olyanok, akiket nagyon is ismer.

Amikor a szállodák áttekintésével végeztek, a kéteshírű mulatóhelyek kerültek sorra. A harmadrendű kávéházak és vendéglők asztalaitól is elszállítottak a rendőrség emberei néhány gyanus alakot. Végül a Baross- és a Salacz-park maradt hátra. A holdvilág mellett üdülőket is igazolásra szólították. A rendőrség a razzia alkalmával nem ismer idealizmust, nagyon is prozaiasan jár el azokkal, akik éjszakának idején a parkokban szivják a hús levegőt, de igazolni nem tudják magukat.

Éjfélutáni két órakor ért véget a razzia. A rendőrség emberei bevonultak a városbázára, ahol már az ügyeletes tiszt szobájában együtt voltak azok az alakok, akiket igazolásaik híján bekísértek. A társaság négy nőből és három férfiből állott. Valamennyiüket elhelyezik a rendőrség fogdájában.

Ma délután a letartóztatott alakok a kihágási bíró elé kerültek. Bedő Árpád dr. ítélte el őket. A rovott multuakat 15 napi, a bűntetlen előéletűeket pedig 24 órás lezárással sújtotta. Az elítéltek közül nehányat büntetésük kitöltése után eltoloncolják Aradról, mert nem idevaló illetőségük. Ez volt a rendőrség tegnapi razziájának eredménye.

GYÁSZROVAT.

— Halálozás. Mály Zoltán nyugalmazott A. Cs. E. V. hivatalnok életének 59 ik, boldog házasságának 33-ik évében e hó 11-én a gyulai kórházban, hosszas szenvedés után elhunyt.

HIREK.

Adakozzunk a Kossuth-szobor javára!

— Felhívás a közönséghez! —

Az aradi Kossuth-szobor keletkezésének története telve van a legmeghatóbb epizódokkal. A hangya szorgalmával és kitartásával gyűjtötte össze az Aradi Kossuth-asztaltársaság a szobor-alap filléreit. Egy évtized óta folyik a legszebb, a legönzletlenebb munka, amely még abban az időben kezdődött, amikor csak egy lelkes, kis gárda álmodott az eljövendő aradi Kossuth-szoborról.

Az akkor merésznek tetsző vágy immár testet öltött. Néhány hét múlva már áll a szobor, amely nélkül Arad történelmi hivatása örök időkre csorbulást szenvedett volna. A fillérek halomra gyűltek és ma már csaknem hetvenezer koronára szaporodott a gyűjtés. Ez a pénz még mindig nem elegendő. Az előzetes számításokkal szemben oly előre nem látott tulkiadások merültek fel, amelyek még mindig fedezetlenül állanak. Mintegy hat-hétezer korona a hiány és a szobor-alap gyűjtésének előzményei úgy kívánják, hogy ez az összeg is a közönség önkéntes adományából kerüljön ki.

Egy pillanatig sem kételkedünk aziránt, hogy az aradi Kossuth-asztaltársaság nevében a közönséghez intézett felhívó szózat a kívánt sikerrel jár. Ez a szobor méreteinél és jelentőségénél fogva egyaránt túlnő a lokális vonatkozásokon, de létesítése aradi polgárok hazafiságából eredt. Bár egy-két nagyobb adománnyon kívül apró emberek, apró áldozásából épült a hazafiság legujabb és legszebb oltára. Ezek az apró emberek túlnyomó részben Arad polgáraiból sorakoznak. Az adakozásnak ezer módja és alkalma végeredményében mindig Arad áldozatkészségére hivatkozott.

És nem eredménytelenül. Az a hetvenezer korona úgy gyűlt össze lassan, szinte észrevétlenül. Senkitől se követelt erőn felüli hozzájárulást, csak azt célozta, hogy minél többen adakozzanak. Hétezer korona azonban még hiányzik. Egy tizedrésze annak, ami már együtt van. Ennyi esik átlagosan a gyűjtés korszakának egy évére. Most azonban egy év tulhosszu idő volna. A szobor egy hónap múlva áll a vállalt anyagi kötelezettséget teljesíteni kell!

Arad közönsége ezt lehetővé is fogja tenni és tudjuk, hogy csatlakozni fog Aradvármegye magyarságának hazafisága is. A felhívást itt közreadjuk. A magyar nőket kérjük fel elsősorban, hogy tegyék magukévá a szobor ügyét és indítsák meg környezetükben a gyűjtést. Társaságok és testületek sem zárkozhatnak el. És ha a gyermekluga egy napján Aradon fillérekből több ezer korona gyűl össze, úgy az aradi Kossuth-szoborra a hétezer korona is együtt ehet egy hónap alatt. A kiadóhivatalunkhoz beküldött összegeket nyomban rendeltetési helyükre juttatjuk.

— György herceg újból trónörökös? Belgrádból táviratozzák: A szerb viszonyokkal jól ismerős körökben minden ellenkező hírrel szemben a leghatározottabban állítják, hogy Péter király és György herceg már megállapodtak abban, hogy György újból Szerbia trónörököse lesz. A király a hadseregben uralkodó helyzetre való tekintettel ukázzal fogja köztudomásra hozni György trónörökösödését és ez valószínűleg a herceg születésnapján, augusztus 30-án fog megtörténni.

Egy másik belgrádi távirat ezeket jelenti: Itt tegnap nagy pánik ural-

kodott. Azt beszélték, hogy a legutóbbi uralkodó találkozáson elhatározták, hogy Szerbiát Ausztria-Magyarország, Románia és Bulgária közt felosszák. A szerb papirok állítólag e miatt rohamosan estek. Sok kereskedő ezüstkészletét gyorsan aranyba váltotta fel. Az ijedséget növelte az a hír is, hogy György herceg Novakovic miniszterelnöktől azt követelte, hogy ismerjék el őt újból trónörökösnek, különben kész arra, hogy követelését erőszakkal is keresztülvigye.

— Titkos gyanúsítás cím alatt a Magyarországnak ma esti száma ezeket írja: Az Ujság című liberális lap mai számában azt írja, hogy Friedjung dr. abban a közleményében, amely miatt a szerb-horvát koalíció sajtópórt indított, magyar függetlenségi képviselőket is érintett. Az Ujság ezen közleménye nemcsak közönséges hazugság, de titkos gyanúsítás is, mert a szóban forgó cikkben a magyar országgyűlés tagjai említettek, nem pedig függetlenségi képviselők, Friedjung dr. pedig a magyar országgyűlés tagjai alatt a horvát-szerb koalíciós képviselőknek némely tagját értette. Ha az Ujság mégis függetlenségi képviselőkre akar valamit rákenni, olyan dolgot mivel, amely az újságírói tisztességbe ütközik.

— Abdul Hamid állapota. Berlini távirat jelenti: Az Abdul Hamid exszultán állítólagos megoperálásáról szóló hír nem felel meg a valóságnak. Amikor Abdul Hamidot az orvosok meg akarták vizsgálni, nem akart beleegyezni. Később megis engedte, hogy megvizsgálják, de az orvosok konstatálták, hogy az operáció felesleges.

— Tűz a dományi bányában. Resicáról táviratozzák: Az államvasutak dományi kőszénbányájában augusztus hó 7-én a hatodik tárnában tűz ütött ki, amely azóta egyre terjed. A tűz továbbterjedését nem lehet feltartóztatni. A bányában minden pillanatban bányalégrobbanástól tartanak.

— Merénylet egy bankár ellen. Berlinből táviratozzák: Hillermann bankár Friedrich-strassei bankházába ma bement két idegen és külföldi pénzt akart beváltani német pénzre. Mikor a bankár a pénztárhoz lépett, az egyik idegen botjával erősen fejbévágta. Hillermann segítségért kiáltott, mire a két idegen — anélkül, hogy bármit is elvittek volna — elmene-kült. Hillermann sebe súlyos.

— Szántó és Ujházy fogva marad. Szántó Izidor és Ujházy Andor a királyi táblának ma érkezett ítéletével körülbelül háromnegyed esztendeig biztosan lakói lesznek az aradi királyi ügyészség fogházának. A Hitelbank két volt tisztviselőjének felfolyamodása következtében a nagyváradi királyi tábla szüneti tanácsa foglalkozott az előzetes letartóztatásukkal. A vizsgálóbíró tudvalevőleg fenntartotta Greén Nándor főkapitánynak azt a végzését, melylyel Szántót és Ujházyt előzetes letartóztatásba helyezte. Szántó és Ujházy ez ellen felfolyamodással éltek a vádtanácshoz, majd a nagyváradi királyi táblához. Ma érkezett meg a tábla végzése, mely elutasítja a felfolyamodást és helybenhagyja a vizsgálóbíró és a vádtanács rendelkezését. Az ügy vizsgálata már a közeli napokban megkezdődik és tekintettel az óriási anyaghalmozatra, több hónapig fog eltartani.

— Csak Cirjek rendfőnök részvét levele. Az aradi izraelita hitközséget Rosenberg Sándor dr. főrabbi elhunytával rendkívül sokan keresték fel részvétnyilatkozatokkal. Hitközségek, testületek és magánosok osztoznak a hitközség gyászában. Csak Cirjek dr. minorita rendfőnök a következő érdekes levelet intézte Nemess Zsigmond dr.-hoz, az aradi hitközség elnökéhez:

Nagyságos elnök ur, igen tisztelt Barátom! A hírlapokból szereztem tudomást azon lesújtó veszteségről, mely hitközségüket Rosenberg Sándor dr. főrabbi halálával érte. Fogadják őszinte részvétem kifejezését. A megboldogult főpaphoz 15 éven keresztül igaz barátság fűzött, melyet ennyi idő alatt egy és ugyanazon városban való lelkipásztorodásunk alatt egy pillanatra sem zavart meg semmi dissonantia. Adjon Isten hozzá hasonló jó főrabbit a hitközségnek. Őt pedig boldogítsa az Ur. Igaz tisztelője Csak C. Alajos dr. ér. minorita rendfőnök, a vaskorona rend tulajdonosa.

Nemess dr. ma a következő választ küldte a rendfőnöknek: Nagyságos és főtisztelendő Csak Cyrjek Alajos dr. ér. rendfőnök urnak Kolozsvár. Feledhetlen emlékü főpapunk elhunytá alkalmából irt meleghangú részvétnyilatkozatáért fogadják főtisztelendőséged a magam és az általam képviselt aradi zsidó hitközség leghálásabb köszönetét. Arad egyike azon hírneves városoknak, ahol felekezeti gyűlölet nem tudott gyökeret verni soha. Ebben a város lakosságának általános nagy műveltsége mellett különös érdeme van a Minorita rend kiváló papjainak, kik évtizedeken át voltak itt mivelői a tudományoknak, főleg azonban erős szavu hirdetői az emkerszeretet egyedül üdvözítő tanainak. Ezen erkölcsi érzés az, mely összeolvasztja az emberiséget a testvéri Szeretetszeretben s így felemelő azon tudat, hogy főtisztelendőséged, aki jól ismer bennünket aradi zsidókat, testvéri szeretettel osztozódik most bánatunkban. Nagyságos és főtisztelendő uram kiváló tisztelője Nemess dr.

— Aradiak a szegedi függetlenségi gyűlésen. Az aradi függetlenségi és negyvennyolcas kör értesíti tagjait, hogy a Szegeden, az önálló bank érdekében megtartandó gyűlésen képviseltni fogja magát. Azok a tagok, akik a gyűlésen részt akarnak venni, ebbeli szándékukat jelentsék be Nagy Kálmán elnök, vagy Schwarcz Zsigmond titkárnál.

— Eljegyzés. Feldmann József az aradi Kun József ékszerész cég számos éveken volt üzletvezetője, petrozsényi fiatal törekvő ékszerész eljegyezte Junger Samu tekintélyes mérszáros és háztulajdonos bájos és művelt leányát Micikét, Petrozsényben. 2981

— Kell Manó cég ajánlja hírneves ke-lengyeharisnyáit és ruhadisz remekeit. Telefon szám 673. 131

— Tüzérgyakorlatok Lippán. Lippáról jelentik, hogy ott tegnap megkezdődtek a tüzérgyakorlatok, amelyek e hónap 30-ig tartanak. Résztvesznek ebben az arad-kisszentmiklósi tüzérek is.

— Világutazó felolvasása Aradon. Érdekes földkörüli utazó érkezett tegnap Déváról Aradra. Frank Kálmánnak hívják a fiatal, alig huszonkétéves utazót, aki saját állítása szerint hetedmagával 1903. május 2-án indult el Fiumából az Erdélyi Kárpátgyűlés erkölcsi támogatásával. Eleinte mindnyájan együtt utaztak, del Barcellonában egyik társuk nyomtalanul eltűnt, mire közülök négyen visszafordultak. Frank továbbment és gyalogszerrel meg hajón bejárta Európát, Ázsiát, Afrikát és Délamerikát. Egyik társát Afrikában a beduinok agyvalótték, ugyanitt Frank is karján súlyosan megsebesült. Franki aki nagykörösi születésű fia, most Németországból hazaérkezett és uti élményeiről Magyarországnak több városában felolvasást tart. Az aradi közönségnek az Uránia-színházban fog kedden délután öt órakor felolvasni. Frank különben — saját előadása szerint — megelégette már az idegen földeken való kalandokat és most színpályára készül.

— A modern kalaptük. Párisból írják a modern női kalapok tulzásba vitt egyszerűsége hozza magával, hogy a hölgyek művészi kalaptüket viselnek. A modern kalaptükek nem is egy, hanem két fejük van, az egyiket a tü végére szurják. Ennek eredetileg az volt a rendeltetése, hogy a szerencsétlenségeket, mások szemének kiszúrását, elhárítsa, ma azonban már ez is fényűzésre szolgál. Kagylókat és aranyveretű teknősöket nagy előszeretettel használnak a hölgyek kalaptüfejekre, ujabban pedig galvanizált virágokkal ékesítik a kalaptük két végét. Mezei virágok is gyakoriak s mindezek nemcsak megfizethetetlenül drágává, hanem nagyon széppé és izlésessé teszik a kalaptüt. A fő itt az eredetiség, de azért az utánzatokat is szívesen látják.

— Egy szegény ember szerencséje. Csernovitzi távirat jelenti: Kindler Samu elszegényedett kereskedőt ma egy pénzintézethez hívták, ahol ő néhány évvel ezelőtt egy török sorsjegyet zálogosított el. Azt hitte, hogy a sorsjegy lejárt és azért hívják, hogy a zálogot meghosszabbítsa. Nagy volt a meglepetése, mikor tudomására adták, hogy a sorsjegy *főnyereményt nyert* és mindjárt ki is fizettek neki 295.000 koronát. A kereskedő örömeiben elájult.

— A Hungária-kávéház gazdát cserél. A Hungária-kávéházat, mely körülbelül egy esztendő előtt került Scheiber Lajos vasuti vendéglős tulajdonába, gazdát cserél. Pöltzl Miksa, az aradi kávéiparos karnak egyik tisztelt és derék tagja vette meg és szeptember elsejétől kezdve személyes vezetésébe veszi át.

— A dévai vadember. Déváról jelentik: A kudzsili erdőben több pásztor ma félelmet gerjesztő emberrel találkozott, aki a felismerhetlenségig elvadult külsővel bírt. A pásztorok többször látták az erdőben, néha pedig ki is jött az erdőből és elvitte a pásztorok élelmét ha arra nem vigyáztak. A napokban azután felkeresésére az erdőbe mentek és sikerült is elfogniok. Kitűnt, hogy az illető Valut Antal a kudzsiri vasgyár gépkezelő munkása, aki hat héttel ezelőtt az erdőbe gombát ment szedni és azóta nyoma veszett. Amidőn most feltalálták, ruhája teljesen lerongyolódott, haja, szakállja, körmei megnöttek, beszélni ellefejtett. Valószínű, hogy valami mérges gombát evett és ettől megőrült. Amidőn a pásztorok Kudzsir felé kísérték, egy őrizetlen pillanatban megszökött. A hatóság is tudomást vett az esetről és megtette az intézkedéseket, hogy felkutatassák.

— Cigányprimás-háztulajdonosok. Budapesten most statisztikát készítettek a háztulajdonosokról s kitűnt, hogy egész csomó cipányprimás van, akik házakkal bírnak. Berkes Béla, a mágnások kedvence, aki a múlt évben husz emberének fejéenkint 4000 forintot, összesen 80.000 forintot osztott ki. Ezenkívül magának is megtartott valamicskét. Kézpénzvagyona körülbelül 200.000 forint, van Kispesten egy gyönyörű villája, amely angol park közepén áll. Munci Lajos, aki az Eötvös-utca 35. számú nagy bérház és rengeteg ékszer ura. Neki se sok hiányzik a 200.000 forintból. Balogh Károly, a Teleki-tér 23. számú háromemeletes palota tulajdonosa. Neki is van 150.000 forintja. Radics Béla, a legfiatalabb, akinek nem kevesebb, mint 150.000 forintja és Kispesten ezer négyszögletes parkban remek villája áll. Banda Marci, áll vagy 100.000 forintig, ami sokkal több is lehetne, ha ló és kártya nem létezne.

A többi primás ezekhez képest szegény ember. De azért mégis érthető, hogy az utóbbi időben mind több ur csap fel cigánynak. Az urak így bosszulják meg, hogy a cigányok viszont uraknak csapnak fel.

— Az öngyilkosok temetése. Ma délután temették el a Virág-utcából az öngyilkos Karácsonyiné és két leányát. A temetésre óriási közönség gyűlt össze és meghatva kísérték ki utolsó útjára az öngyilkos családot.

— Vizben álló piactér. Kiss Ferenc *medgyesegyházai lakos* levelet intézett szerkesztőségünkhöz, melyben elmondja, hogy a *medgyesegyházai piactér valósággal viz alatt áll.* A piac, melynek forgalmából él meg a község lakosságának jó része, több mint 2000 koronát jövedelmez évente, különösen eső után alig használható. A levélíró a község lakosai nevében kéri az illetékes közigazgatási hatóságokat e baj megszüntetésére. Ugyancsak e panasz szerint Medgyesegyházán a gyalogjárók is botrányos állapotban vannak.

— *Dungyerszky rokona?* Nagybecskerekéről írják: A Dungyerszky Lázár tulajdonát képező Terontáli Szőnyeggyár itteni gyári irodái helyiségébe tegnap beállított egy esinos külsejű, jó modoru fiatalember. Az irodában levő összes alkalmazottnak Georgievits Steván néven bemutatkozott, magát pozsonyi, Orsolya-utca kilencedik szám alatti lakosnak mondta és közölte a Szőnyeggyár igazgatójával, hogy mint Dungyerszky Lázár közeli rokona Nagybecskereken megfordulván, meg akarja tekinteni rokonának itteni birtokát, főképen a szőnyeggyárat. A mi gyanusát sem sejtő igazgató szívesen kalauzolta a rokont a gyárban és busuzáskor a véletlenül pillanatnyi zavarba jutott rokont hatvan koronával kíségette. A jóképű rokon eltávozott és a gyárigazgató most ütheti a nyomát a rokonnak és a jóhiszeműen kölcsönadott hatvan koronának, mert kiderült, hogy ügyes szélhámos volt dolga. A csendőrség feljelentés folytán megindította a fiatalember kiléte irányában a nyomozást.

— Cápá az Adriában. A kánikula pontosan meghozta Adriának az évente kijáró emberevő cápát. Egy raguzai távirat jelenti, hogy a fürdőben a közönség nagy rémületére megjelent az első cápa. Az igazgatóság falragaszokon figyelmeztette a közönséget a veszedelemre és megtiltotta a mély vízbe való uszást. Raguzában a meleg hihetetlenül nagy. A hőmérő felemelkedett 53 Celsiusra is.

— Szeszrobbanás. Déváról táviratozzák: Wagner Edéné szászvárosi vendéglőjébe beállított egy román paraszt s kérte Wágnerét, hogy a korsóján levő kis nyilást, melyen át a szesz mind kifolyik tüntesse el. Wágnerné pécétviasszal akarta a nyilást elzárni, a korsó felrobbant s az égő szesz mindkettőjük ruháját lángba borította. A kiáltásokra többen segítségükre siettek, de már későn, oly súlyos égési sebeket szenvedtek, hogy néhány órai kínlás után mindketten meghaltak.

— Letartóztatott leánykereskedő. A leánykereskedés újabb időben ismét nagyon elterjedt üzletgá fejlődött. Alig mulik el hét, hogy a temesvári rendőrség egy-két leánykereskedőt le ne tartóztatna. Tegnap délután sikerült ismét egy ilyen lélekkufárt elfognia. Kelemen Mihályné a jó asszony, aki egy tizenhét éves leányt akart egy *magyarpécskai nyilvános házba szállítani.* Közvetlenül elutazása előtt sikerült azonban még a temesvári józsefvárosi pályaudvaron elfogni. Letartóztatták és átkísérték a királyi ügyészség fogházába.

— Életmentő színész. Igazán nagy sikere volt tegnap Ujj Kálmánnak, a marosvásárhelyi színház kedvelt színészének, aki tavaly Aradon működött, de ezuttal nem a nézőtérrel tapsoltak neki, hanem a sebesvízü Maros partjáról, a hol nagy tömeg nézte, a mint a bátor színész két embert mentett meg a vízbe fulástól. Egy Fischer nevű pincért fürdészközeben elragadták a Maros hullámai. Nuridsán József tanuló ennek a segítségére sietett, de a víz őt is elsodorta. Ekkor ért oda Ujj Kálmán, a ki gyorsan levetkőzött és utána ugrott a két fuldoklónak és — bár nagy küzdelem árán — mindkettőt kimentette. A közönség tapssal és éljenzéssel fogadta, Marosvásárhely város tanácsa pedig — 50 korona jutalmat utalványozott ki az életmentő színésznek.

— Megölte a feleségét. Máramarosszigetről táviratozzák: Schweitzer János 55 éves földbirtokost felesége teljesen kifosztotta vagyonából. Az elkeseredett ember erre ivásnak adta magát. Ma reggel, mikor felesége hazajött, az asszonyt szíven lötte. Schweitzert letartóztatták.

— *Betörő katona szökevények.* Az aradi rendőrség táviratilag értesítette a nagyváradi rendőrséget, hogy Glück Károly aradi mészáros lakását tegnap este hat órától ma hajnalig terjedő idő alatt álkulccsal feltörték és kifosztották. Mivel Glück Károly jelenleg fürdőre utazott, az aradi rendőrség nem állapíthatja meg, hogy a feltört lakásból mennyi értéket raboltak el. Abból a körülményből azonban, hogy a helyszínén egy katonai inget és alsó nadrágot találtak s e fehéreneműekben a 37-ik gyalogezred raktárjának a bélyegzője látható, arra következtet az aradi rendőrség, hogy a betörést nagyváradi katona szökevények követték el. A gyanu *Gotteszmann Gyula és Padlócz Gyula* nagyváradi dezertorokra irányul, akik már lopás miatt többszörösen büntetve voltak s akik, a helyőrség fogházából megszöktek. A betörő katona szökevényeket országosan körözik.

Az aradi rendőrség a betörésről ezt a jelentést küldte a vidéki rendőrségekhez: 1909. évi augusztus hó 11-ike d. u. 6 órától 12-ike reggel 6 óráig terjedő idő alatt, Glück Károly aradi háztulajdonos zárt lakása álkulccsal felnyitattott. Glück Károly távollétében, a kár eddig megállapítható nem volt, annyi azonban megállapított, hogy a tettesek egy fehér férfi inget és egy fehér lábravalót, valamint egy *fekete kemény kalapot elvittek*, mert a helyszínen egy szennyes katonaing, alsónadrág és egy viseltes fekete puha kalap hagyatott vissza.

A nyomozás során megállapított, hogy a nyitást Gotteszmann Gyula csökmői születésű 25 éves, 167 cm. magas, szőke haju, vörös bajszu, hosszú orru rovott multu bádogos segéd, kinek jobb felső karján katona csáková, bal karján egy női fej van tetoválva és aki sötét kék ruhát és sötét puha kalapot visel, továbbá Padlócz Gyula, beregbszőrményi születésű, 25 éves, 170 cm. magas, esinos arcu, barna bajszu, barna haju, rovott multu földmives napszámos követték el.

Padlóczon valószínűleg az ellopott ing és alsónadrág, valamint kemény kalap van, világos, valószínűleg vászonkabátot és sötét nadrágot visel. Mindkét egyén f. hó 7-én a nagyváradi helyőrségi kórházból szökött meg. Megkeressük, hogy nevezettek, akik veszedelmes betörők, a legszélesebb körben nyomozni, feltalálás esetén letartóztatni, az eredményről táviratilag értesíteni sziveskedjék. Arad, 1909. évi augusztus hó 13-án. Green s. k., tb. főkapitány.

— *Bakfisok lapja.* Páris ismét egy kis szenzációs ujtással szolgál a kultura terén. Ez az ujtás kissé rokon a feminizmussal, de úgy lehet kevesebb ellenséget fog magának szerezni. Páris tizenhárom-tizennégy éves süldő leányai ugyanis megmozdultak, hogy hetilapban öntsék ki szivecskéik keservét. Megjelent már e hetilap első száma is és a keresetségben a *Koróna* nevet kapta. A *Koróna* rajzait bakfisok rajzolják, cikkeit, világpolitikai és társadalmi szemléldéseit mind-mind bájos kis gyermeklányok írják — persze közben egy kis fűzőcskét és diabolót is játszanak. Humor rovata is van a lapnak, de az érettebb koruak felsőbbeséges gunya hiányzik még a tréfálódásukból. A szépirodalmi rész tulságosan romantikus, az ember szinte hallja a csontvázak zörgését, a baglyok éjjeli huhogását. Az egyik munkatárs kisasszonyka angolból fordított tárcát, a másik birálatot írt, a hangversenyéről számol be a harmadik, egy bakfis könyveket bírál, a másik pedig Rostand színműveiről elmélkedik. Szóval egészen eleven kis lap lehet ez a *Koróna*. De még se olyan eleven, mint bakfisíróik fantáziája...

— *Pusztító tűz. Sátorajaujhelyről* táviratozzák: Bodrogvecsén ma délután nagy tűz pusztított. A község nagy része valamennyi mellékhelyiségével együtt, a behordott széna és gabonamű, teljesen elkamvadt. Az egyik házba egy egész család bennégett.

— *Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme.* Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— *Francia likörök legbiztosabb készítésére* — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

Nyári esodák.

★

(Magyarhon első költője.) A nagyváradi ügyvédi irodák, városi és állami bírók, bankhelyiségek ajtóin tegnap óta egy köpcös, elhízott, ősz emberke kilincsel. Az ábrázata olyan, mint a szőlő szőlő, mosolygó alma, csengő barack. Éhes dialektussal mutatkozik be:

Fogadjatok szívesen, mert
Az én nevem Bende Albert.

Igen biz, Bende Albert a joviális bácsi neve. Népköltő, mint Hazaffi Verai, Etsedy és sok nagynevű elődei, Bende Albert ujságlap nagyságu papirokat hord magával. Erre nyomatta zengő verseit. Felül Bethlen Gábor arcképe eme apostrofálással: „Bethlen Gábor fejedelemnek állítandó szobráról Nagyenyeden.” Alul a költő fizimiskája, illetén szöveggel: „Szerző Bende Albert, magyarhon első költője, Kisfalusy Károly segédíró.” A segédíró szó annyit tesz, hogy Kisfalusy ur másolja a verseket, mert Bende bácsi analfabéta. Egyet adunk mutatónak „magyarhon első verseiből” címe „Szerelmi ábránd.” (Drága nőcském, kit imádok 1-ső dallamára.)

Szép szemed, mint a hajnalon
Csillog, ragyog meny padlaton
És még a szép kedves orcád,
Tán képez meny padlatot.

A rózsá ajku piciny szád,
Menyországna a kapuját,
Hát még az áldott jó szived,
Melylyel a menyét diszited.

Nagy költő Bende Albert. Gazdag nyereség volna ami vérszegény irodalmunkra, ha tovább is — nem verseine.

(A főszerkesztő ur nevenapja.) Igazán nem tudtuk máig, hogy miről nevezetes augusztus hetedik. Kispesten és Szentlőrincen ám tudja minden halandó, mert két hét óta egyebet sem tesz, csak erről tanítja ki a „Kispest-Szentlőrinci Lapok”. Augusztus 7-ike ugyanis a tekintetes főszerkesztő urnak, Seper Kajetánnak nevenapja, Kajetán névünnepe és hogy el ne felejtsek valahogyan a jó olvasók és előfizetők, vers, köszöntő és sokféle vig mese íródott e szent és emlékezetes napon a főszerkesztő urhoz. A legszebb példányból egy szemelvényt ime kivágunk a „Kispest-Szentlőrinci Lapok” utolsó számából és tisztelettel átnyújtjuk kóstolóul olvasóinknak:

Tiszteit főszerkesztő uram!

Épen egy bögre aludtejnek illetékes helyre való pillantásával fanyalogtam az asztal mellett, miközben a világ sorja felett elmélkedvén, darabokban nyeltem a fentnevezett tehénkivonatot. Lefetyelem, lefetyelem a nekem szokatlan elemőzsiát.

Hirtelen forróság lepelt el, annyira, hogy a belőlem kisugárzó hőtől az előttem levő elodel forrásnak indult. No még forralt aludtejet nem ettem. Fogtam a bögrét s falhoz teremtettem cakumpakkostul. Említett forróságnak az volt az okozója, hogy Szt.-Kajetán napja jutott eszembe. Becses nejem ép a kredencet pucoválta s extasisomra ő is extasisba jött, mi abban nyilvánult, hogy a kredenc helyett engem törült nyakon a törőrongygyal, a mi közben nyájasan kérdezte: „Mi a csoda lett, szívem szerelme?”

Mondok, hynap Szt. Kajetán napja vagyons ha jól emlékszem, a kispesti ujság főszerkesztőjét is evvel a névvel mátrikulázták be szopós korában.

Nosza elő a papirt s gratuláljunk!

Hát kedves főszerkesztő uram, tartsa ide azt a viharedzett fejét, hadd vagdaljak hozzá egy pár jó kívánatot.

Hát mindenek előtt is az Uristen annyira nyujtsa meg az életét, mint az angyalok szokták

sátoros ünnepen nyujtani a rétestésztát az összes szentek tiszteletére. Azután tegyen az élete rétes tésztájába sok boldogság mazsoláját s hintse tele annyi meglegedettség cseresznyével, hogy csak győzze utána köpködni a magokat. Ha pedig mégis csak kíváncsi lesz arra az Uristen, hogy miképen néz is ki a Seper ujság szerkesztője s raportra maga elé rendeli a magas menyországba, hát kívánom, hogy az összes bugyogós pucér angyalok sorfalat álljanak a kaputól a trónusig, amikor az öreg főportás, a Szent Péter hármat kondit a góggal, hogy megérkezett Seper, akkor az öreg püspök, az eredeti Szt. Kajetán vezesse a Fölség elé, ki is a trónusról leszállván tegye az ön fejébe a mennyei koronát (jó, hogy nincs zálogház az égben), azután legyen a magáé. Addig is azonban, míg ez a nagy mennyei céccó következnék, maradjon közöttünk békességgel, egészséggel, jó géggel. Éljen Seper Kajetán. Üdvözlí H. Gy.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Gabonaüzleti heliszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 13.

A cséplési munkálatokat ma már nagyobb részt befejezték, ahol visszavannak, rövidesen elkészülnek vele.

A tengeri a legutóbbi esőzések folytán sokat javult.

A gabonaüzlet irányzata tartott, illetve a készáru, míg a határidő üzlet árfolyamai gyengültek.

A szezonbeli hozatalok fokozatosan nagyobbodnak.

A mai piacon eladásra került:

2000 mm. buza (uj)	13.50—14.—
500 mm. árpa (uj)	6.80—7.—
200 mm. tengeri (ó)	7.10—7.20
100 mm. rozs (uj)	8.60—9.—
400 mm. zab (uj)	7.00—7.30

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, augusztus 13.

Készáru: Kínálat, vételkedv magfele 6, 30 ezer mm tartott. Amerika 1/2-el olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	7.03—7.04	4.01—4.05
Buza 1909. okt. sorra	13.51—13.52	13.47—13.48
Buza 1910. ápr. lra	13.70—13.71	13.66—13.67
Rosza 1909. októberre	9.82—9.83	9.79—9.80
Zab 1909. októberre	7.48—7.49	7.46—7.47

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény 846.75

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)
Műsor 1909. augusztus 14 én, szombat:

1. Kellemetlen szoktatás. Humoros. — 2. Gyermek hajfűrt. Drama. — 3. Sok hühó semmiért. Kacagató. — 4. Az álom. Színes felvétel. — 5. Látogatás az orvosnál. — Kacagató. — 6. Kiküzdött boldogság. Drama. — 7. Pall az Alpesebben. Nevettető. — 8. Hadibajók vízrebocsátása Természet után. — 9. Parasztlakodalom. Enklő és mozgófénykép.

Előadások este fél 7 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.

Magas állandó kereset,

otthon elvégezhető írásbeli munkák által.

Cím: **Rob Gruss,**

Adressenverlag, Cöln-Rh.

5773

Nemesfaju, cukorédes Turkesztán dinnye Klgrja 24 fillér.

Báró Bohus László dinnyetermelő telepeiről.

Egyedül

2952

Dürr Gusztáv

esemege üzletében

a Városházzal szemben.

Villand

Testvérek

Nagy Cirkusza

Csak 5 napig!

Naponta változatos műsorral.

Aradon, a Béla-téren.

Hétfőn, augusztus 16-án este 8 órakor

Nagy

2961

megnyitó diszeloadás!

Naponta változatos műsor.

Jegyek előre válthatók **BLOCH**

H. papírkereskedésében.

Folyó hó 20-án

két nagy bucsu-előadás!

Nemesfaju
görög és sárga
dinnye
kapható: 2963
Hámory Gazdaságnál
Arad, Deák Ferenc-utca 3.

Engelhardt-léle
Chassalla Sandalok
 hölgyek, urak és gyermekek
 részére 2096
tennis cipők
 kizárólagosan
Weinberger János cipő áruházában
 kaphatók.

9561—1909. sz.

Hirdetmény.

A gyalogutak gondozásáról alkotott 12757-408/1884. számú szabályrendelet 5. § a értelmében felhívom a ház- és telek tulajdonosokat, folyó hó 15-től szeptember 15-ig házuk, illetve telkük előtt az aszfalt burkolattal ellátott gyalogutat mindennap délután 1 és 2 óra között, a másféle burkolattal ellátott gyalogutat este 7 és 8 óra között meglocsolni, mert ennek elmulasztása esetén az említett szabályrendelet alapján szigorúan büntettni fognak.
 Arad, 1909. évi május hó 5-én.

Sarlot,
 főkapitány.

25072—1909. sz.

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1893. évi XLIV. t. c. 39. §-a értelmében a folyó évi III. negyed adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezenel hirdményileg is felhívom, hogy a f. évi III. negyed adórészletet most már a késedelmi kamatok és esetleg intési díjjal együtt, nemkülönben már szintén esedékes ipartestületi díj, egyházi adó illeték, vízszabályozási költség, hadmentességi-díj, utadó és csatornázási költség tartozásait és munkás betegsegélypénztári hozzájárulásait azonnal fizessék be, mert ellenkező esetben a régebbi díj- és adótartozásaik azonnal, a f. évi III. negyed adórészlet pedig augusztus hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás után s a végrehajtási díjak felszámítása mellett fognak behajtatni és pedig oly módon, hogy a III. negyed adórészletre nézve augusztus hó 24-től kezdve a zálogolás fog meg-

ejtetni s amennyiben ennek dacára az adó- és hadmentességi-díj és egyéb hátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatosításától számítandó 15 nap alatt nem törlesztetnek, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

Aradon, 1909. évi augusztus hó 16-án.

A városi tanács.

12972—1909. kh.

A magyar királyi földmivelésiügyi miniszter ur 70939/IX—A—2. számú rendelete alapján a következő pályázati hirdetményt teszem közzé:

Pályázati hirdetmény.

A gödöllői m. kir. állami méhészeti gazdaságban a folyó évben szeptember hó 15-én megkezdődő két éves méhészmunkás tanfolyamra pályázat hirdettetik. Fel fog vétetni hat olyan egyén, kik 16-ik életévüket betöltötték, de 35-ik életévüket még túl nem haladták.

A felvételt kérő és egy koronás bélyeggel ellátott folyamodványokat a magy. kir. földmivelésiügyi miniszterhez (Budapest, V., Országház 11.) folyó évi augusztus hó 15-ig a következő okmányokkal felszerelve kell benyújtani:

1. Keresztlevél (születési bizonyítvány).
2. az elemi népiskola négy osztályának elvégzéséről szóló bizonyítvány.
3. hiteles bizonyítvány arról, hogy folyamodó valamely mező-, kert-, szőlő- vagy erdőgazdaságban mint segédmunkás vagy mint egyéb alkalmazott legalább egy évet gyakorlatilag töltött és használhatóságának s megbízhatóságának tanujelét adta. A földműves vagy kertmunkás iskolát végzetek előnyben részesülnek.
4. azok, kik szülői gondozás alatt nem állanak, kifogástalan magaviseletükről tanuskodó községi bizonyítványt, azoknak pedig, kik szülői vagy gyámi gondozás alatt állanak, az említett községi bizonyítványon kívül még a szülők, esetleg gyámjuk oly beleegyező nyilatkozatát is kell mellékelni, mely az illetőknek a tanfolyamra való belépést megegyeztet.

5. csatolandó továbbá az ép, egészséges és munkára edzett testalkatát igazoló orvosi bizonyítvány, a himlőoltási bizonyítvánnyal együtt.

6. a hadköteles korban levők részéről szükséges annak feltüntetése, hogy a katonai szolgálat teljesítésének ideje, a gazdaságban töltendő két év tartamával nem esik össze. Előnyben részesülnek azok, kik hadkötelezettségüknek már eleget tettek.

A tanfolyamra felveendő egyének a telepen szabadlakást és államköltségen teljes ellátást kapnak. A hallgatók beteg-ég esetén ingyenes orvosi segélyben és gyógyszerben részesülnek. A szükséges könyveket, írószereket, a gyakorlati munkához megkívántató felszereléseket, szerszámokat és eszközöket a tanulók használatra a gazdaságban kapják.

Ezeneken kívül évenként minden növendék 60 korona ruhapénzben is részesül oly módon, hogy a szükséges ruházatnál ezen összeg erejéig a gazdaság vezetősége gondoskodik.

Arad, 1909. évi augusztus 5-én.

Sarlot Domokos,
 főkapitány.

24480—1909. sz.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy az 1909. évre elkészített nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója utáni ált. jöv. pótdadó kivetési lajstrom f. évi augusztus hó 15-től a város adóügyi osztályánál 8 napi közszemlére van kiteve.

Erről az adóköteleseket azzal értesítjük, hogy netáni felszólalásait és pedig:

a) azon adózók, kik az illető kivetési lajstromban tárgyalt adónemmel már a múlt évben voltak megróva, a lajstrom kitételének napjára.

b) azon adózók, kik a kivetési lajstromban megállapított adóval a kivetés évében első ízben rovatnak meg, adótartozásukat az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi tanácsnál előterjeszthetik.

Arad, 1909. augusztus hó 6-án.

A városi tanács.

482—1909. gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a külvárosi utak kavicsoolása iránt f. évi augusztus hó 16-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 1450 korona.
 Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen résztvenni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letét-lére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van s ha az ajánlatottevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a 104. számú szobában az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1909. évi augusztus hó 9-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Nyomdánkban

egy ügyes

Kifutó fiu
felvétetik.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu
tanulónak

3korona kezdőfizetéssel

felvétetik.

55vebbet a kiadóhivatalban.

Fontos közlemény!

A n. é. szülők szives figyelmét felhívjuk **kész fehérnemű** raktárunkra

Leány és fiuk részére.

Internátusok részére teljes összeállítás a legjobb anyagokból, csinos kiállítás.

Olcsó árak!

Rosenblüh H. és Társa

Szabadság-tér.

APRO HIRDETÉSEK.

Aki nek

ismeretség híján

házastársa,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszoyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást, stb.
vagy

Aki

mind Ezeket vétel vagy bérbevétel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értezt, ha az

ARADI KÖZLÖNY

kis hirdetési

rovatát használja.

Ügynökök

hirdetések szerzésére fel-
vétetnek. Jelentkezések e-
lap kiadóhivatalában.

Egy bolti helyiség

Földes gyógyszerár mellett azon-
nal kiadó. — Bővebbet Fleischer
Testvéreknek, Aulich Lajos-utca 14.
vagy József főherceg-ut 7. 2973

Tanoncok

fizetéssel vagy ellátással felvétet-
nek Fleischer Testvérek vas- és
rézbutor gyárában, Aulich Lajos-
utca 14. 2971

Buttyin községben

egy beltelkes kert egy része, mely
áll 846 □-ölnyi területből, gyü-
mölcs és eperfával beültetve, sza-
bad kézből eladó, bővebb tudako-
zódás a tulajdonosnénál, Özv.
Cherny Zsófia Nagy-Buttyin 85.
szám. 2966

Gazdasszonynak

ajánkozik magányos urhoz (lehet
iparos is) javakorabeli nő. Háztar-
tásban teljesen jártas. Cim a ki-
adóhivatalban. 2969

Jó bizonyítványokkal

rendelkező gyermekkertésznő ajánl-
kozik uri házakhoz 2, esetleg 3
gyermek mellé. Cim a kiadóhiva-
tálban. 2980

Jarelligens urinó

elfogad iskolás leánykakat teljes
ellátásra; gyöngéd, családias el-
bánás, kényelmes otthon. Cim a
kiadóban. 2844

Egy 2 H. P. szivógázmotor

felszereléssel, üzembeszűntetés mi-
att sürgősen, olcsón eladó. Érte-
kezhetni Weitzer-u. 17. I/22. 2972

Vidéki szülők figyelmébe!

Közel a Lyceumhoz szívesen el-
vállalok két vagy három kis d-á-
kot teljes ellátásra, kényelmes la-
kás, zongora használat, figyelmes
gondozás. Szíves megkeresések M.
J. Damjanics-utca 14. 2847

Szőlőcsomagoló papír,

kosár függiezyek jutányos áron
kaphatók Pichler Sándor papirke-
reskedésében Arad, Szabadság-tér
1. sz. Telefon 308. Vidéki meg-
rendelések azonnal eszközöltetnek.
2922

Egy fiatal kereskedő,

ki óvadékképes, vegyeskereske-
désbe üzletvezetői állást keres. Cim
a kiadóban. 2949

Motoros cséplőgép,

három lóerős, Mayer gyártmány,
teljesen jó karban jutányos áron
eladó Mencer B. Ferencnél Nagy-
Halmágyon. 2956

Modern kölcsöntárunkba

érkezett újdonságok: Móricz Zs.
Hét krajcár. Felicitás Rose: Heide-
schulmeister, Zobeltitz: Die Körbe
des Herrn von Wildenberg, Ingusz
I. Fia Arad, Andrassy-tér 16. 173

Választó-utca 60. sz. alatt

(Maros felől jobb kézre) egy üres
telek 1000 □ területtel olcsón el-
adó. Bővebbet Lahner György-u. 8.

Képkjárusítás

Raktáromban felhalmozott több
ezer művészi képet heliogravurált,
fény, olaj és színyyomatot vala-
mint a most alkalmi vétel folytán
birtokomba jutott **művészi réz-
metszeteket** mélyen leszálli-
tott áron **kiárusítom. Bloch
H** papirkereskedése Arad, Ad-
drassy-tér Salac-u. sarok. 1215

**Kereskedelmi iskolát
végzett fiatal ember hely-
beli nagy „Részvénytár-
sasághoz” 80 korona
kezdőfizetéssel azonnal
felvétetik.**

Keresek

egy feltétlen tisztességes idősebb
asszonyt, avagy leányt, minden-
nek két tagu családdhoz. Jó báná-
smód biztosítva. Jelentkezhetni e
lap kiadóhivatalában.

Újdonságok kölcsönzésrel

Ujvári: Az új keresztény. Blicher
Clausen: Erősebb az életnél. Göm-
bősné: Az urasszony. Heyermans:
Remény. Crawford: Arethusa. Tá-
bori Kornél: Bűnös nők. Pásztor
Mihály: Cifra nyomoruság. Pem-
berton: Vezércsillag. Lorrain:
Helie, a szobapincér. Maritimus:
A nagy háboru, kölcsönzésre kap-
ható **Kerpel Izsó** kölcsönkönyv-
tárában Aradon. 262

Hirdetmény.

Felhivatnak mindazok, a
kinek a feloszás alatt álló
„Déznai népbank részvényegve-
sület, mint szövetkezet” elle-
nében bármily címen követel-
ésük állna fenn, hogy igé-
nyeiket alulírott felszámolóknál
a jelen hirdetmény harmad-
szori közzétételétől számított
6 hó alatt érvényesítsék.

Ket Déznán, 1909. évi
augusztus 16 én. 2921

A déznai népbank részvény-
egyesület mint szövetkezet fel-
számolás alatt

Milián Zahariás s. k.
Rarila Teodosius s. k.

Alkalmi vételek
és eladások

Ékszertergyekben

arany és ezüstneműekben, Arad legna-
gyobb óra és ékszerárakára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész 2701
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és bril-
liáns tárgyak a legmagasabb áron meg-
vétetnek vagy más tárgyakra átcsereztetnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

Keresünk
megvételre
hat waggon préseltalomszalmát.
Seidner Bernát
és Fia 2955

Berzova.

2970

Villanyvilágítás,

elektromotor, szilőztető, tele-
fon, villámhárító, villamoscsengő
és jelző berendezések.

Gáz- és villanycsillapok,

lámpák és izzótetek a legol-
csóbb árak és legjobb kivitelben.

DIAMANT FERENC

Arad, Atzél Péter-utca 2.

(a színház főbejáratával szemben, Bobus udvar)

Telefon 595. 2717

447-1909. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az
1881. évi LX. t. cz. 102. §-a
értelmében ezennel közzhírré teszi,
hogy az aradi kir. törvényszéknek
1909. évi 8155. számú végzése kö-
vetkeztében Dr. Radvány Manó
bpesti ügyvéd által képviselt
Bialitz Bialacz escompte u. Wechs-
terbank bialitzi cég javára, végre-
hajtást szenvedett ellen 670 Kor.
s jár. erejéig 1909. évi június hó
5-én foganatosított biztosítási vég-
rehajtás utján le- és felülfoglalt
és 1162 koronára becsült következő
ingóságok, u. m.: kész férfi és
gyermek öltönyök és varrógépek
nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a világozi kir.
járásbíró 1909. évi V. 2 81. sz.
végzése folytán 670 korona töke-
követelés, ennek 1909. évi április
hó 20. napjától járó 6% kamatai,
1/3% váltódíj és eddig összesen
125 korona 50 fillérben biróilag
már megállapított költségek ere-
jéig, Pankota községben, végre-
hajtást szenvedettnél, Bojtor Vazul-
utca 599/a. sz. a leendő megtar-
tására 1909. évi augusztus hó 21.
napjának délutáni 1/4 órája har-
időül kitézetik s ahhoz a venni
szándékozók ezennel oly meg-
jegyzéssel hivatnak meg, hogy
az érintett ingóságok az 1881. évi
LX. t. cz. 107. és 108. §-ai érte-
lmében készpénzfizetés mellett, a
legtöbbet ígérőnek, szükség esetén
becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő
ingóságokat mások is le- és felül-
foglaltatták, és azokra kielégítési
jogot nyertek volna, ezen árverés
az 1881. év LX. t. cz. 120. §-a ér-
telmében ezek javára is elrendel-
tetik.

Kelt Világos, 1909. évi augusz-
tus hó 1-én.

Thuránszky,
kir. bir. végrehajtó.

Ezen cégről ismerhe-
tők fel azon üzletek,
amelyekben SINGER
varrógépek árusítat-
nak.

Gépeink nem szorul-
nak ajánlatra, csak arra
ügyeljünk, hogy megfe-
lelő helyen vásároltas-
sanak.

ARAD, József főherceg-ut 9. sz.

Figyelemztetés! Az összes más üzletek által Singer név alatt forgalomba
hozott varrógépek egyik régebbi szerkezetünk után készültek, melyek újabb
családi gépeink mögött szerkezetben, szolgáltatási képe-ségben és tartós-
ságban is messze elmaradtak. 2918